

projekt klub

www.underbp.uw.hu

Bárki, aki művészettel foglalkozik, vagy zenét szerez, akármilyen cinikus, pénzéhes vagy gyáva, akkor is az emberiséget szolgálja. A zene mindenkit életvidámabbá tesz. Bár elszánt pacifista vagyok, még a katonazenekarok is mindig felvidítanak.

(Kurt Vonnegut)

Budapesten, ahol egyesek szerint már mindent a közöny és a művietlenség ural, míg mások szerint csak a világ változik, meg túl kényelmes, itt Budapesten a huszonegyedik század kapujában próbálunk meg azzal foglalkozni amit szeretünk.

Zenélünk.

A következő koncert 2008. február 8-án este 19:00-22:00-ig lesz a budapesti Blues Alley-ben.

(1132 Budapest Szent István körút 13.)

Az első 50 fizető vendég ajándék dvd-t kap.

ULTRA!
not a bitch®

UNDERGROUNDJAZZBUDAPEST

Előszó helyett

Európa Földünk egyik kontinense, amelynek határai: nyugaton az Atlanti-óceán, északon a Jeges-tenger, keleten az Urál-hegység, az Urál folyó és a Kaszpi-tenger, délkeleten a Kaukázus és a Fekete-tenger, délen pedig a Földközi-tenger. Ázsiával együtt alkotja Euráziát, amelynek egyötöd részét teszi ki a nyugatra elnyúló Európa.

Terület szerint ez a második legkisebb kontinens, 10 400 000 négyzetkilométerrel, amivel kissé meghaladja Ausztrália területét. Így az összes szárazföld egytizenötödét teszi ki.

Népesség alapján a negyedik helyen áll Ázsia, Afrika és Amerika után. 2001-ben Európa népességét körülbelül 666,5 millió főre becsülték, ami a Föld népességének egy-hetede.

Az európai civilizáció a gyarmatosítás és a földrész népeinek kivándorlása révén más kontinensekre is kiterjedt, így az európai kultúrkör fogalma az "öreg kontinensen" kívül az észak-amerikai geopolitikai régió, valamint Ausztrália és Új-Zéland kultúráját is magában foglalja.

Az Európa szó eredetét leggyakrabban a görög "eurüs" (széles) és "opsz" (arc) szavakra vezetik vissza. Más vélemények szerint a szó sémi eredetű, és az "ereb"(naplemente) szóból eredhet, mivel közel-keleti nézőpontból a nap a nyugaton elterülő földek mögött nyugszik le. Egyébként a szintén hasonló latin eurus szó a keleti szelet jelenti.

Forrás: wikipedia.hu

“Éva szó szerint vette barátnője javaslatát, miszerint egy macsó bikát kéne végre beújítania ahhoz az igazi istenes orgazmushoz.”

*Titiano Vecellio: Európa elrablása, 1559-62
Stewart Gardner Museum, Boston, USA*

Tartalom

Segíts magadon - az EU is megsegítT	4	Elérhetetlen kultúra?	16
EURópa, a megosztottságtól Schengenig	5	Remek Répás Receptek	20
Hatékonyabb azonosítás?	6	Mikor jöttél rá, hogy meleg vagy?	21
Memento	8	Megjelöltek	23
HÍ-Res	9	Sorstávolság	24
Segítői a csillagok	10	Fekete lyukak	26
Dilemma	12	Csillagmese	28
Bennem él egész Európa	13	Egyedül az Olümposzon	29
Möse	14	Kiállítás	30

EUrópa

A megosztottságtól Schengenig

*„Ó Európa hány határ
minden határban gyilkosok...”*
(József Attila: Ó Európa...)

Európánk múlt százada a homály martaléka... A legvéresebb és legigazságtalanabb emberi történekek idősza... Gyilkos indulatok rendezték át a térképet... Az első világháborútól, valamint az azt lezáró békeszerződésektől Schengenig nagyon hosszú és rögös út vezetett.

A háborút lezáró béketárgyalások csak nevükben hordozták a „békét”. Valójában egy évtizedeken át hömpölygő feszültséget teremtettek Európában,

amely a mai napig érezteti hatását. Legnagyobb vesztese az Osztrák-Magyar Monarchia, azon belül is persze Magyarország, amelynek területéből kétharmad részt idegen országokhoz csatoltak, esélyt sem adva az etnikai alapú területek reális rendezéséhez.

Kontinensünk még fel sem ocsúdott az első világhéves véres zűrzavarából és a gazdasági világválság nyomása alól, amikor új kísértet jelent meg szürke egén: a náciizmus. Ezt a kísértetet az első világháború után megcsömörlött, elnyomorodott társadalmi rétegek idézték meg. Pestiként söpört végig a csalódott lelkeken, akik egy korsó sörért vagy pár virsliért cserébe hajlandóak voltak egy „új és jobb világban” hinni. Emberöltővel ezelőtt München utcáin fekete csizmás SA-rohamosztigosok félemlítették meg az árja fajon kívül rekedteket, kirakatokat zúztak be, lincseltek, és mindenféle szörnységet követtek el.

S mint ha mindez nem lett volna elég: 1939. szeptember 1-én – a nyugati hatalmak tehetetlen asszisztálása mellett – Hitler lerohanta Lengyelországot. Ezzel végérvényesen lángra lobbantotta világhatalmi törekvéseinek fekete máglyáját.

A véres XX. század ezen hat évében pusztították el a legtöbb embert: 57 millió „katonát” – férfit, asszonyt és gyermeket. Mert ez is a század „vívmánya”: a civil lakosságot is bevonták a háborúskodásba.

A második világháború végéhez közeledve a jaltai és a potsdami konferencián egy új Európa körvonalai kezdtek kirajzolódni. A győztes nagyhatalmak, Anglia, Oroszország és az USA vezető politikusai, a heves vitákkal tűzdelt üléseken – érdekeik védelmezése mellett – több milli európai sorsát

pecsételték meg. A berlini fal, a hidegháború és egy másik lidérc, a kommunizmus tartotta félelemben az öreg földrészt.

Csak a nyolcvanas évek közepére kezdett oszlani a homály. A reformkommunista Gorbacsov színrelépése – még ha megítélése felemás is – hozzájárult a nemzetközi feszültségek enyhüléséhez. 1989-re megroggyant a kommunista rendszer: ledőlt a berlini fal – nem meglepő: magyar közreműködéssel! Az akkori magyar miniszterelnök, Horn Gyula nevéhez fűződik az NDK-ból menekülő előtti határnyitás.

A rendszerváltás folyamata a múlt század utolsó évtizedében folytatódott: hazánk és Lengyelország után Románia, Csehország, Szlovákia és Bulgária is ledobta kéretlen igáját. Az orosz katonák is lassan hazataláltak... Kelet-Közép-Európa előtt megnyílt az út a nyugati polgári demokráciák szabadsága felé. Egyre többen csatlakoztak a NATO-hoz, az EU-hoz.

Eme hosszú és göröngyös út egyik fontos állomásán, a mindössze párszáz lakosú luxemburgi bortermelő városkában meg-

született a Schengeni Egyezmény, amellyel egy későbbi, szabad és egységes Európa gondolatának magvát hintették el.

„Megállapodás született, hogy célszerű lenne a közös határokon a határforgalom-ellenőrzést megszüntetni, hogy erősítsék a népek közötti szolidaritást, könnyítsék az áruk, szolgáltatások mozgását, töröljék el a tagállamok közötti személyek mozgásával kapcsolatos ellenőrzéseket. (...) Az egyezmény már továbbfejlesztette a megállapodás elgondolásait, és fő célként megjelenítette azt, hogy a közös határokon megszűnik az ellenőrzés, azon bárki, bárhol, bármely időben átléphet (akár az autópályán, akár egy hegyi ösvényen, akár egy folyó partján sétálva). Ugyanakkor szigorú ellenőrzéshez kötötte a külső

határokon átlépő személyeket és tárgyakat, valamint olyan, az országok mélységében kialakítandó ellenőrzési módszerek kialakítását tűzte ki célul, amellyel hatékonyan lehet szűrni az országba bejutott illegális migrációt.”

(<http://hu.wikipedia.org/wiki/Schengen>)

Az egyezményhez kizárólag EU-tagállamok csatlakozhatnak – Magyarország 2007 karácsonya előtt pár nappal kapta meg az aláírás lehetőségét.

Mindez méltán lelkesedéssel és reménységgel tölti el a szíveket, de nem árt korunk egyik – nemrég eltávozott – kiemelkedő asszonyának, Szepes Máriának gondolatát felidézni: „Az embertömegem nem lehet segíteni – az egyénen igen.”

Mert a vén Európa testéből kiszedték ugyan a szögesdrótokat, ám sebei nagyon lassan gyógyulnak. A politikai országhatárok láthatatlanabbá válása sok helyütt nem csillapította az indulatokat: gyilkos „igazságérzet” lapul a nyitott sorompók tövében... A sértettséget és megteveszthetőséget persze mindenütt kihasználják, ahol birkanyáját sejtene az önálló gondolkodású, szuverén egyének helyett. Ez mindig így lesz, amíg nem ismerjük fel, hogy valódi szabadságot, békét csakis bensőnkől meríthetünk.

Szerencsére a Schengen utáni rendkívüli örökségünk éppen az, hogy végre belső, lelki szabadságunkat is megteremthetjük. Ezzel tartozunk az élőknek, a holtaknak – és főként önmagunknak. Az egyének érettségétől fejlődik a társadalom, és nem fordítva.

Kellő önértékeléssel helyezzük el magunkat is a térképen: külhonban magyarok legyünk, de Magyarországon európaiak! Azaz nem feltétlenül jó minden, ami magyar, de mindnyájan büszkéek lehetünk arra, hogy hazánk az egyik legősibb szál Európa színes szöttezésén. Akik eddig hírünket vitték

szerte a nagyvilágba, nem pókhendiségről vagy túlzott önéztről tanúskodtak. Sokkal inkább alázatos munkájukkal és tehetségükkel tündek ki.

*„... ne hadd hogy szomorú legyen
mert európai vagyok...”*

És ne hadd, hogy a magyart csak egy önbizalomhiányos, búskomor, mosolytalan népek tekintsék. Hiszen – az olykor gondterhes történelmi örökségen túl – megannyi értékes kincssel ajándékoztuk és ajándékozhatjuk meg Európát – amely nélkülünk egy csodás színtől lenne megfosztva.

Gáspár Ildikó – Fehér István Csaba

Segíts magadon – az EU is megsegít!

Amikor valaki az Európai Unió előnyeit ecseteli, az első pár mondatában biztosan szerepelnek az onnan lehívható források és azok jelentőségei. A kormányzati kommunikációt rendszeresen figyelő embernek akár az a képzete is keletkezhet, hogy maga az unió is egy nagy, kimeríthetetlen pénzeszsák, ami hirtelen ránk borult, és mi döntjük el, hogy ezek az eurómilliárdok hova is kerüljenek.

Természetesen azért ez nem ilyen egyszerű. Először is minden kohéziós forrásokra jogosult országnak kellett készíteni az aktuális, 2007–2013-ig terjedő időszakra egy úgynevezett Nemzeti Stratégiai Referencia-keretet (valamint ehhez kapcsolódó operatív programokat), amely rögzíti a forrásfelhasználáshoz kapcsolódó célok és eszközök rendszerét. Ezt az Európai Uniónak is jóvá kellett hagynia.

Az EU kohéziós politikája Célja a közösség gazdasági és szociális összetartásának erősítése, és különösen a különböző régiók közötti különbségek mérséklése.

A mi esetünkben ezt a dokumentumot hívják Új Magyarország Fejlesztési Tervnek (ÚMFT). Ez egy 196 oldalas mű, amely letölthető az EU-s támogatások

felhasználását koordináló Nemzeti Fejlesztési Ügynökség honlapjáról (<http://www.nfu.hu>). Magyarország

2007 és 2013 között GDP-je 4 százalékát kitevő, összesen 22,4 milliárd euró fejlesztési forrásra tehet szert. Ez az összeg nem lebecsülendő, ám nem szabad túlértékelni sem.

Összehasonlításként elmondható, hogy ezzel az összeggel a 6. legjobban támogatott ország vagyunk a 27 tagállam közül. Fontos, hogy ez a 22,4 milliárd csak keret, nem valószínű annak teljes kihasználása. Továbbá azzal sem a kormány, sem az ügynökség nem rendelkezik, csupán az ÚMFT prioritásait jelölte ki, hogy a megnevezett területek milyen arányban részesülhetnek a forrásokból. Az, hogy a prioritások kijelölése helyesen történt-e, neves közgazdászok vitáinak is tárgyát képezi, az igazi hatásuk csak évek múltán mérhető majd le.

A prioritások alapján az NFÜ pályázatokat ír ki önkormányzatok, non-profit szervezetek, valamint profitorientált vállalatok számára. A pályázatírás nagyon fontos az unióban. A benyújtott anyag színvonala majdnem olyan

lényeges, mint az, hogy mire is költené a támogatást. Nem csoda, hogy pályázatírásra már egy egész iparág szerveződött nálunk is. A benyújtott pályázatok elbírálásának felügyeletét az Európai Bizottság végzi, azonban ennek joga és a meghívott szakértők kiválasztása is nemzeti hatáskörben van. Ha valaki elnyerte a támogatás lehetőségét, még nem azt jelenti, hogy meg is kapja.

Fontos kiemelni az EU társ- és utófinanszírozás elvét. Az első azt takarja, hogy minden uniós forrás mellé oda kell tenni egy bizonyos önrészt is. Ennek mértéke az igénylő jogállásától, valamint attól is függ, hogy melyik régióban szeretné végrehajtani a tervezett fejlesztést. Utóbbi pedig azt jelenti, hogy a támogatási pénzek csak a projekt befejeztével kerülhetnek a pályázóhoz.

Ezek elég szigorú szabályok. Sőt, az NFÜ és az unió is bármikor ellenőrizheti, hogy a támogatott beruházás a benyújtott terv szerint halad-e. Ha ezen ellenőrzések során visszasságok tapasztalhatóak, a támogatás elveszhet. Ugyanez történhet akkor is, ha nem készül el időben a fejlesztés. Nem elég tehát jó célra adni a pénzt, fontos, hogy jó háttérrel is rendelkezzen az, akinek odaítélik. Itt megjegyzendő, hogy az EU-s támogatásokat a magyar állam is kiegészítheti, akár az önrészt is átvállalhatja.

Eddig Magyarország jól áll az uniós források lehívásával. Egy január közepi közlemény szerint, az EU regionális politikáért felelős biztosa Brüsszelben adott tájékoztatójában elmondta, hogy az összes tagállamot tekintve Magyarország a harmadik helyen áll az uniós pénzek felhasználásában, az új tagállamok között pedig az elsőn.

Összegezve elmondhatjuk, hogy jó úton járunk. Azonban ez korántsem jelenti azt, hogy most hátrádó lehetünk. Épp ellenkezőleg! Jelenleg még csak a magok elvetése történt meg, a következő években folyamatosan gondozni kell ezeket, majd – reményeink szerint – jöhet az aratás.

Szalay Imre

Foró: Gubis Mariann

2008 márciustól a Heathrow T5 repülőtéren, az angol Határőrség és Bevándorlási Hivatal intézkedése értelmében, a helyi- és nemzetközi járatok közös várójába történő belépéskor kötelező biometrikus azonosítás történik (ujjlenyomat és fénykép), minden átszálló vagy beutazó utas esetében, amely a repülőgépbe való beszálláskor megismétlődik. A Heathrow az első olyan repülőtér Európában, ahol az utasok számára kötelezőek ezek az ellenőrzések, eddig ugyanis csak az Amerikai Egyesült Államokban végeztek ilyen azonosításokat.

A biometria az ember valamilyen olyan jellemzőjét, adottságát használja fel azonosításra, amely egyedi, és gépileg is könnyen kezelhető. Ilyen biometriai jellemzők például az ujjlenyomat, a hang, az írisz (a szem szivárványhártyája – a szerk.) vagy az arc. A rádiófrekvenciás csipek (RFID) sokban hasonlítanak a kereskedelemben használatos változatokhoz, de jóval komplexebbek ezeknél, az adatokat pedig akár 10 évig is tárolni tudják. Természetesen a több funkció és a tartósság ugyanakkor

Európában elsőként Belgiumban, 2004. május 17-én a vezették be a legmodernebb technikával készült okmányt, Franciaországban pedig 2006. április 3-tól állítottak ki biometrikus útleveleket.

Több országhoz hasonlóan, Németországban is eldöntötték ezek alkalmazását, ámde itt is késlekedést okozott az ujjlenyomat-leolvasó készülékek beszerzése, s a körülötte kialakult vita.

2007 májusában a Bundestag* nagy többséggel elfogadta azt a törvénymódosítást, miszerint a jövőben az új típusú okmányokban lévő RFID-csipekbe ezután bekerülnek az ujjlenyomatok is. Az immár lenyomatot is tartalmazó igazolványok tesztelését idén március elsején kezdték meg, bár az új típusú iratokban egyelőre csak egyetlen ujjnyomot tárolnak. A parlament elfogadta a jogszabály megváltoztatását, és más előterjesztéseket is. Utóbbiak lehetővé teszik, hogy a rendőrség és más igazságügyi szervek megvalósítsák a korábbi elképzelést, és automatikusan, az interneten keresztül azonnal megkapják a gyanúsítottakról

Hatékonyabb azonosítás?

nagyobb árat is jelent, tehát a leendő tulajdonosoknak többet kerülnék majd ezek a különleges okmányok.

A biometrikus okmányok első példányai 2004-ben jelentek meg, először a tengerentúlon, igaz, az ötlet már jóval korábban – a terrortámadások után – megszületett.

Több mint hét éve immár, hogy 2001. szeptember 11-én, New York-i idő szerint 8:46-kor, az American Airlines (AA) 11-es járata a Világkereskedelmi Központ (World Trade Center) északi tornyába csapódott. Rövid időn belül, 9:30-kor a United Airlines (UA) 175-ös jelzésű repülőgépe ütközött a WTC déli tornyának. Ugyanez történt Washingtonban is, ahol az AA 77-es repülőgép az USA hadügyminisztériuma, a Pentagon épületébe vágódott bele, majd pedig az UA 93-as járata lezuhant Pennsylvania államban, egy Shanksville melletti mezőn. Feltételezések szerint, ez utóbbit a Fehér Háznak akarták vezetni, ám a terrorista terv valamilyen okból meghiúsult. A repülőgépek utasai közül senki nem élte túl a becsapódásokat.

Az Egyesült Államok ezután után törvénnyel tette kötelezővé a csipekkel ellátott útiokmányok használatát a 27 vízummentes ország állampolgárai számára. A törvény szerint 2005. október 25. után kiállított útlevéllel csak akkor utazhatnak be vízum nélkül az Egyesült Államokba vagy utazhatnak át ennek területén, ha az útiokmány tartalmazza az utas digitális fényképét, vagy egy csipet az utazó biometrikus adataival. A vízumköteles állampolgárok számára – a magyaroknak is – az amerikai hatóságok a vízumba építik bele a biometrikus adatokat.

Bár az ötlet megfogalmazódott a könnyebb és hatékonyabb azonosítás céljából, a megvalósítás nagyrészt a technikai felszerelések hiánya és ennek beszerzésének lassúsága miatt késett.

A 2006-os év elején három – egy amerikai, egy szingapúri és egy ausztrál – nemzetközi repülőtér vett részt a biometrikus adatokat tartalmazó útlevelek éles – három hónapig tartó – tesztelésében. Az első jelentősebb próbafázis októberben zárult le, többé-kevésbé megfelelő eredménnyel. Az akkori nyilatkozat szerint már az első félévben megkezdtek volna az átállást, de időközben kiderült, hogy az állampolgárok meglehetősen negatívan viszonyulnak az újításhoz. A legtöbb kritizáló a személyes adatok nem megfelelő védelmét tartja az RFID-es útlevelek legnagyobb veszélyforrásának, mivel – a rádiótechnikai rendszer hiányosságait kihasználva – elméletileg bárki hozzáfuthat azokhoz.

készült fotókat akár egy országos nyomozás, vagy egy helyi közlekedési szabálysértés esetén. A gyermekeknek eddig csak 16 éves koruk után kellett biometrikus igazolványt kiváltaniuk, ez most lecsökkent 12 évre.

Az elképzelések szerint az okmányhivatalokat, a rendőrséget és a vám- és pénzügyőrséget egyaránt ellátják leolvasó-készülékekkel, emellett a német hatóságok szeretnék hozzáférni az Európai Unió (EU)-tagországok állampolgárainak adataihoz is, meggyorsítva az azonosításukat és az ügyintézéseket. Problémát jelenthet viszont, hogy nincsen biztosíték arra, hogy a személyes adatokhoz kizárólag a hatóságok férhessenek hozzá, ezek az információk, a fotók és az ujjlenyomatok így akár illetéktelen kezekbe is kerülhetnek. Németország mellett Ausztria sem tett le a korábbi, hasonló terveiről, igaz, náluk továbbra sincs döntés a biometrikus útlevelek bevezetésének konkrét időpontjáról. A belügyminisztérium egyik szóvivője szerint az e-passokhoz legkorábban az idei év elején juthatnak majd hozzá az osztrák állampolgárok.

Jóval korábban, még a 2006-os év végén sikerült viszont bevezetni a biometrikus biztonsági kontrollt Skandináviában. Az ellenőrzések során a poggyász feladásánál, valamint a "kicsekkolásnál" vesznek ujjlenyomatot, majd ezt követően kapják meg csomagjaikat az utasok. Az utazás befejezése után a biometrikus adatokat automatikusan törlik a rendszerből. Az utasokra bízzák, hogy részt kívánjanak venni az új kontrollfolyamatban, vagy maradnak a hagyományos iratok bemutatásánál. Az elképzelések szerint az új rendszer bevezetésével a skandináv légitársaság az utasok biztonságát növeli, és ugyanakkor megkönnyíti a "becsekkolást" is. Hosszabb távon az ujjlenyomat-leolvasó rendszert minden, Skandinávián belüli járaton alkalmazni kívánják. A SAS számításai szerint az új szisztémát várhatóan 10 millió utazó veszi majd igénybe. Az új rendszert eddig Luleå, Ängelholm, Ronneby, Sundsvall, Östersund, Umeå repülőtérén alkalmazzák, a következő állomások Malmö, Växjö, Skellefteå, Kiruna és Kalmar lennének.

2007 szeptemberében, az amerikai terrortámadás 6. évfordulóján, az Air France légitársaság bejelentette, hogy az év végéig kísérletképpen olyan beszállókártyát vezet be, amelyen rajta lesz az utas ujjlenyomata is.

Aki ilyen azonosítót kap, annak már nem lesz szüksége semmilyen igazolványra, ezáltal megrövidítheti a hosszú várakozási időt. A kártya

készítésekor az utasoktól mind a két mutatóujjokról lenyomatot vesznek, ezeket olvassa be az azonosításkor a számítógép, és tárolja a kártyán lévő mágneses csipen is. A módszert először a Párizs-Amszterdam járaton tesztelik egy-két hónapon keresztül, a légitársaság ezer munkatársának, valamint 2 ezer utas bevonásával. Az Air France egy év múlva dönt majd arról, hogy bevezeti-e a kártyát vagy sem.

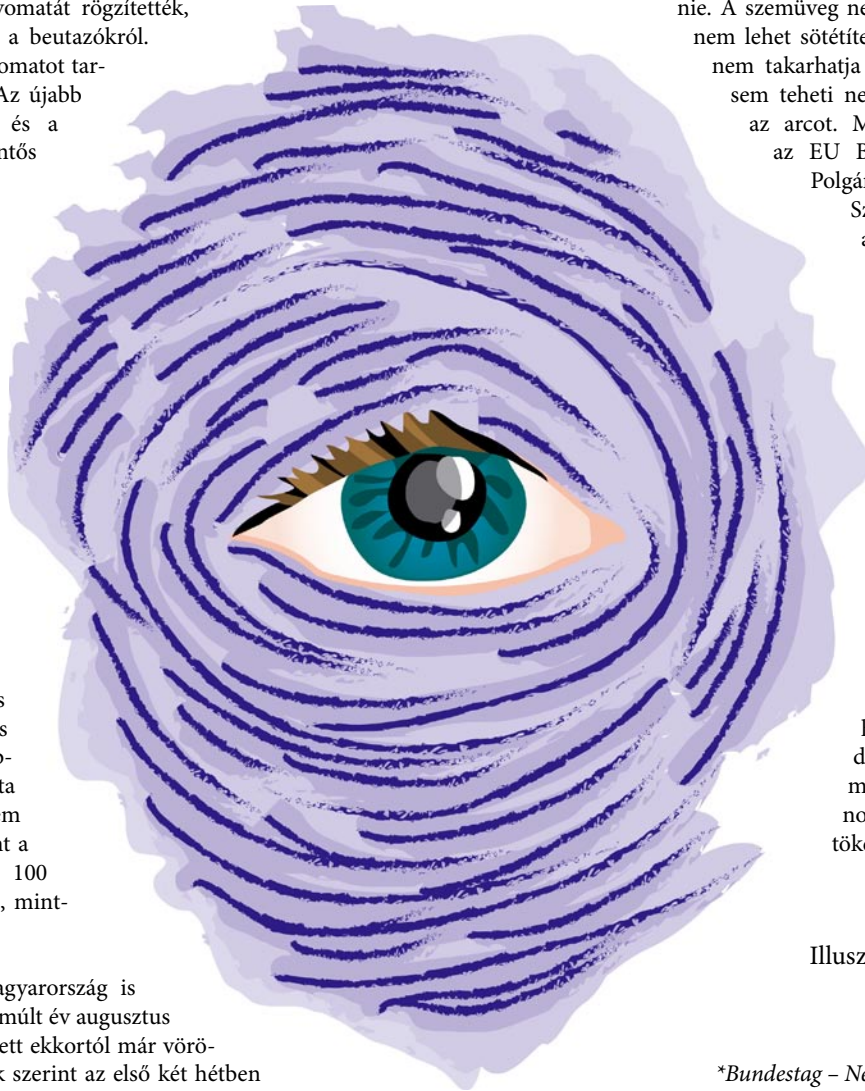
Tavaly november óta ismét fokozódik a szigor az amerikai repülőtereken, 29-től ugyanis mind a tíz ujjukról lenyomatot vesznek a washingtoni Dulles repülőtérre érkező külföldiektől. Az elmúlt négy évben csak a két mutatóujj lenyomatát rögzítették, és digitális fényképet készítettek a beutazókról.

Ez idő alatt már 90 millió ujjlenyomatot tartalmazó adatbázist építettek ki. Az újabb szigorítástól pontosabbá válást és a hamis riasztások számának jelentős csökkenését várják a hatóságok.

A tízujjas ellenőrzést a washingtoni próba után néhány hónapon belül Bostonban, New Yorkban és San Franciscóban is bevezetik. Ez év végére a kilépőket is ellenőrizni fogják, hogy megállapítsák, hogy az ott tartózkodás nem haladta-e meg a vízum érvényességét. Előreláthatóan ezt követően sor kerül a vízummentesség új államokra való kiterjesztésére, így Magyarország is bekerülhet a bővítés első körébe, bár még nem minden feltételt sikerült maradéktalanul teljesíteni. A biometrikus azonosítás hatékonyságáról és eredményeiről csak nagyon kevés információ érkezett, legalábbis eddig még egyetlen terrorista kiszűrését vagy elfogását nem jelezték az USA hatóságai, viszont a kongresszus alig kevesebb mint 100 millióval toldotta meg a 2006-os, mintegy 3,5 milliárd dolláros keretet.

Az EU tagállamaival együtt Magyarország is bevezette a biometrikus útlevelet múlt év augusztus 29-től. Az eddigi kék útlevél helyett ekkortól már vöröset állítottak ki. Internetes adatok szerint az első két hétben mintegy 16 ezret adtak ki az okmányirodák. Az új útlevél kibocsátása nem követeli meg a régi típusúak kicserélését. Az EU-s rendelet szerint 2009. június 30. után kell majd rögzíteni az ujjlenyomatokat az útlevelekben.

Az EU 6,5 millió eurós támogatásával 2006-ban indult 3D-Face programtól a szakemberek azt várják, hogy a személyek azonosítását a repülőtereken és a határátkelőkön 2009-től számítógépekre bízhatják. Az uniós követelményeknek megfelelő igazolványkép készítésénél kerülendő a derús arckifejezés. Előírás többek között a "semleges ábrázat" és a "zárt ajak", a szemnek viszont teljesen nyitva kell lennie. A haj nem lóghat szabadon, legfeljebb a szemöldök vonaláig takarhatja az arcot, ugyanaddig érhet a vallási okokból viselt kendő, vagy fejfedő is, és oldalt sem takarhatja az arcot. A fénykép készítésénél a fej egyenesen kell álljon, s az orrnak pontosan a kép közepén kell lennie. A szemüveg nem tiltott, de a lencse nem lehet sötétített, nem tükröződhet, nem takarhatja a szemet, és a keret sem teheti nehezen felismerhetővé az arcot. Mindezen szabályokat az EU Bizottság Nemzetközi Polgári Légiközlekedési Szervezete (ICAO) az útlevélfénykép készítésére vonatkozó szabványából vette át. Az uniós határozatban ezeken kívül más műszaki paramétereket is meghatároznak, hogy a mikrocipben tárolt adatokat – egyelőre a digitális fénykép, jövőre már ujjlenyomat is – a világ bármely pontján leolvashassák. Természetesen ez még nem a végleges, hiszen szerte a világon dolgoznak az arcfelismerés és személyazonosítás ezen módjának tökéletesítésén.

Solyka
Illusztráció: Szabó Borka

*Bundestag – Német Szövetségi Gyűlés

Forrás: www.ttghungary.com

hirdetés

ubuntu
linux emberi lényeknek

Linux-alapú,
nyílt forráskódú, ingyenes
operációs rendszer.

www.ubuntu.hu

Memento

Az Ybl Palota patinás esemény színtere lett január 25-én. Egy olyan emberről emlékeztek meg, aki az Osztrák-Magyar Monarchia és az első világháború alatt kiemelkedő teljesítményt nyújtott pénzügyminiszterként, később három ízben miniszterelnökként is. Ő Wekerle Sándor, országunk első polgári származású miniszterelnöke.

Bár politikai tevékenységének utolsó szakaszát sokan kudarcként jegyzik, a kiváló pénzügyi szakember – ahogy Zsugyel János fogalmazott – „életművének tárgyilagos értékelésével adós az utókor”.

Wekerle Sándor, a méltatlanul elfeledett miniszterelnök munkájának eredménye volt többek között a 19. század végi Magyarország államháztartási egyensúlyának végleges helyreállítása, a költségvetési deficit eltüntetése, a valutának az aranyvalutára áttéréssel való rendezésének megkezdése, valamint a pénzügyi közigazgatás újjászervezése. A Wekerle-kormány gazdasági intézkedéseivel a nemzet egyetemes érdekeit és a nép jólétének emelését tűzte ki célul. 1917-ben, amikor harmadszorra is kormányra került, támogatta a választójogi reformot; célul tűzte ki, hogy fölhívja a figyelmet a jogok és a felelőségek megosztására. Munkásságának nagy erénye, hogy elfogulatlanul igyekezett kormányozni, miközben a rászorulókat védelmére kelt. Mi sem bizonyítja ezt jobban, mint a progresszív személyi jövedelemadó tervezete, továbbá az állami vasutak, az ipar, a mezőgazdaság és a szakoktatás fejlesztése.

Manapság, amikor a nemzeti érdekek veszélyben vannak, amikor a Parlament sorozatos marakodás színtere, érdemes párhuzamot vonni korunk és egy olyan időszak között, amely – túlélve a történelem arculcsapását – képes volt föltámadni poraiból. Magyarország jelen pillanatban is igyekszik fölnőni az uniós elvárásokhoz, de a helyzet kísértetiesen emlékeztet a 20. század elejére: még nem állunk készen.

Az Európai Unióhoz történő csatlakozás sokakban ellenérzéseket váltott ki, akárcsak az Osztrák-Magyar Monarchia idején. A Monarchia, bár leszűkítette Magyarország lehetőségeit saját javára, mégis biztosított egy erős tőkemozgást, illetve biztos háttérrel teremtett a nyugati viszonyokhoz képest elmaradott Magyarországnak. Amikor ma globalizációról beszélünk, föl sem merül a lehetőség, hogy párhuzamot vonjunk napjaink és a múlt század eleje között. Wekerle idejében a Magyar Nemzeti Bank megalapítása számított volna sorsfordító eseménynek, de mint

tudjuk, a Monarchia alatt nem valósult meg ez az álom.

Milyen előnyei lehetnek egy közös valutarendszernek? Amíg mi görcsösen próbálunk fölzárkózni, addig a britek és a svédek ragaszkodnak nemzeti pénznemükhöz. Érthető, hiszen egy ország pénzre nyomott jelképei a nemzeti örökséget képezik. Dr. Bod Péter közgazdász szerint a közös valuta olcsóbb kamatozást, stabilitást jelent, továbbá jelentősen befolyásolja a külkereskedelmet és a turizmust is.

Napjainkban az oktatás kérdése igen kényes terület, pedig jól tudjuk, hogy egy ország minősége az állampolgárok megfelelő képzésén, szellemi fejlődésén múlik. A Wekerle Sándor-émlékkon-

Fotó: www.wsuf.hu

ferencia másik célja, hogy a nagyközönség elé tárjon egy kiváló kezdeményezést, mégpedig egy olyan főiskolát, amely gyakorlatorientált szakembereket képez, ráadásul olyan vállalkozó szellemű állampolgárokat vár, akik munkájuk mellett szeretnék kristályosítani tudásukat. A Wekerle Sándor Üzleti Főiskola – amely 2008 szeptemberében nyitja meg kapuit – azon munkálkodik, hogy segítse leendő hallgatóit az integrációs kihívások megoldásában, segítsen bekapcsolódni a munkaerőpiacra, illetve támogassa a hallgatók külföldi karrierlehetőségeit.

Bár korunk átlagembere számára az elveihez mindvégig hű maradó államférfi alakja csak a Wekerle-telep révén ismert, a róla elnevezett főiskolával újra sikerül megidézni nagyságát. A múlt szavát nem olthatjuk ki szívünkéből, és az uniós generáció kulturális integráltsága ellenére tovább csiszolhatjuk történelmünk egyre fakuló lámpását.

Farkas Renáta

A főiskola honlapja: <http://www.wsuf.hu/>

Meghossz- szabbított Mentrópia Kiállítás!

A Tandem alsó szintjén, prolongáltan 2008. február 20-ig tekinthetőek meg a Mentrópia egyéves születésnapja tiszteletére rendezett kiállítás képei.

2007. december 20-án, este nyolckor nyitottuk meg első tárlatunkat, amelyen szerkesztőségi munkatársaink alkotásai láthatók. Az eredetileg január 20-ig tervezett képgalériát a Tandem kérésére február 20-ig meghosszabbítottuk, így még egy hónapig meg lehet nézni az alsó szinten, hogy emberek összetartással, szeretettel, művészi szépérzékkel, egy esztendő leforgása alatt mennyi mindent tudtak létrehozni. A mi szeretve nevelgetett csemeténk a Mentrópia, amely immáron második életévébe lépett!

Képek a megnyitóról:

Sántha Krisztina képei

Szabó Borka

SZLOVÉN EU-ELNÖKSÉG *A civil szervezeteket is bevonják*

Jóváhagyták a 2020-ig szóló klímavédelmi tervet

Az Európai Bizottság ma részletes környezetvédelmi tervet hagyott jóvá a 2020-ig tartó időszakra vonatkozóan.

A bizottság előírja az üvegházhatású gázok kibocsátásának 20 százalékos csökkentését, valamint az egyes tagországok vállalásának mértékét a megújuló energiaforrások arányának uniós szinten 20 százalékra történő emelésében.

A bizottsági tervek lényegében az Európai Unió vezetői által tavaly márciusban elfogadott célkitűzések megvalósítására szólnak, amelyek azonban aggodalmakat váltottak ki az ipar részéről. Az ipar attól tart, hogy az intézkedések nyomán emelkednek az energiaköltségek.

A most elfogadott csomagterv a márciusi megállapodások összes döntő elemét tartalmazza, beleértve azt is, hogy a kibocsátási jogok uniós kereskedési rendszerét a szén-dioxid mellett más gázokra is kiterjesztik és a rendszerbe bevonják az összes jelentős ipari környezetszennyező szektort. A döntés értelmében a 2013-tól az áramtermelő cégeknek a mostanáig ingyen kapott kibocsátási jogokat meg kell majd vásárolniuk; az emiatt megemelkedő költségeiket a fogyasztókra háríthatják.

A döntést megelőzően a globális versenynek kitett, energiaintenzív ágazatok - köztük az acél-, cement-, alumíniumipar - különleges védelmet szerettek volna kiharcolni maguknak. Ezt részben el is érték: a döntés értelmében ezen ágazatok 2013 után is ingyen kapnak kibocsátási jogokat előre rögzített kvóták szerint, és csak fokozatosan kell majd áttérniük a jogok megvásárlására.

Az energiaköltségek emelkedésének irányába hat - az ipar és a háztartások esetében is - a megújuló energiaforrások arányának növelése is, ezeknek a forrásoknak a felhasználása ugyanis lényegesen költségesebb a fosszilis tüzelőanyagok hasznosításánál. Várható, hogy az uniós szintű 20 százalékos arány növelés tagországok közötti kiosztása a későbbiekben vitákat fog kiváltani az érintett országok között - mondják a szakértők.

2008. január 1-től első közép-kelet-európaiként Szlovénia vette át az Európai Unió elnökségét. A fél éves periódus során a szlovének öt pontban foglalták össze főbb feladataikat. A felsorolás szerinti első feladat a Lisszaboni Szerződés megerősítésének (ratifikációjának) előmozdítása oly módon, hogy Szlovénia jó példával járjon elől (de Magyarország után, hiszen hazánkban a ratifikáció már 2007. december 17-én megtörtént az Országgyűlésben) és még 2008 elején erősítse meg a szerződést a szlovén parlament. Az EU végső célja pedig az, hogy a Lisszaboni Szerződés mind a 27 tagállamban életbe lépjen még a 2009-ben esedékes európai parlamenti választások előtt. Második prioritás a gazdasági növekedésről és munkahelyteremtésről szóló ún. Lisszaboni Stratégia új, három évre tervezett ciklusának sikeres beindítása. A harmadik fontos kérdés a klímaváltozás és az energiapolitika és a témával kapcsolatban 2008. január 23-án kiadott európai bizottsági dokumentum. Negyedikként a szlovének hangsúlyosan kívánnak foglalkozni saját térségükkel, közkeletű elnevezéssel a Nyugat-Balkánnal, azon belül is Koszovó függetlenségének kérdésével. Ötödiknek a szlovének a kultúrák közötti párbeszédre is ügyelnek majd (összhangban 2008-ra meghirdetett Kultúrák közötti párbeszéd európai évével), amiben, elnézve az első négy kérdésben rejlő konfliktusokat, a párbeszédnek legalább akkora szerep kell hogy jusson, mint a kultúrának.

Fontos és formabontó fejlemény, hogy az EU-elnökségek sorában talán először fordul elő, hogy az elnökséget felelő kormány, jelesül a szlovén, hivatalosan is együttműködik civil szervezetekkel a fél éves periódus sikeresebb és demokratikusabb tételében.

Bizonyos formájú együttműködések eddig is voltak, melyeknek kedvelt és kézzelfogható formája nemzetközi civil konferenciák szervezése volt, ahol a résztvevők ajánlásokat fogalmazhattak meg az időben utánuk következő, az elnökséget záró EU-csúcstalálkozóhoz. De ez a gyakorlat nem kötelező; volt olyan EU-elnökség és ország, ahol szerveztek ilyen konferenciát (például Németország 1998-ban, utána jött Tampere (Finnország) 1999-ben vagy Göteborg (Svédország) 2001-ben) és volt, ahol nem. Most viszont a szlovén kormány hivatalosan is elkötelezte magát egy 2006 óta tartó kormányzat-civil konzultációs folyamat eredményét jelentő megállapodás keretében a szlovén civilek felé. Ennek értelmében a forma nem konferencia, hanem egy, a hivatalos elnökségi honlapról közvetlenül elérhető, de attól függetlenül működtetett honlap, melynek fenntartásáért a kormányzat, tartalmaért viszont a civilek felelnek a CNVOS (Civil Szervezetek Információs, Együttműködési és Fejlesztési Központja) szlovén civil szervezet által összefogott tizenegy tagú konzorciumon keresztül.

A <http://www.predsedovanje.si> célja, hogy információkkal lássa el az érdeklődő szlovén (és nem szlovén) civileket a szlovén EU-elnökséghez kapcsolódó programokról, bekapcsolódási lehetőségekről. Saját meghatározásuk szerint amellet, hogy a végső cél a döntéshozatalban való részvétel lenne, a honlap fő feladata az információszolgáltatás és a konzultáció. A honlapnak több interaktívknak szánt része is van, ahol különböző (értelemszerűen az elnökség prioritásaihoz köthető) témákban lehet hozzászólni, szavazni, véleményt kifejezni. Azonban ezek a részek, többek között a fórum ugyanabban a gyermekbetegségben szenvednek, mint a [magyarorszag.hu](http://www.magyarorszag.hu)-n található, civil szervezetekkel kapcsolatos rovatok. Mégpedig abban, hogy a civil szervezetek aktivitásának meglehetősen hiánya övezi pont azokat az interaktív részeket, amik ennek a típusú honlapnak a savát-borsát adnák. Pedig lehetne kívül társalogni, mert többek között olyan személyiségek szóltak már hozzá a különböző témákhoz, mint a kormánnyal kötött megállapodást civil részről aláíró Joze Gornik, a CNVOS igazgatója vagy Primoz Sporar, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság egyik szlovén civil képviselője.

A szlovén EU-elnökség honlapja (angolul):

<http://www.eu2008.si/en/index.html?>

A szlovén EU-elnökséghez kapcsolódó civil honlap (angolul):

<http://www.predsedovanje.si/index.php?lang=en>

Megállapodás a szlovén kormányzat és civilek között az együttműködésről az EU-elnökség alatt (szlovénül):

http://www.predsedovanje.si/files/dogovor_predsedovanje-ukom.pdf

Forrás: eucivil.hu

A Lisszaboni szerződésről

Segítői a csillagok

Egy különleges szakmai hivatás hatására, felnőtt fejjel újra tanul – ha nem is egészen jószántából: elhagyta banki munkáját, hogy a képzés végén, új tudását hasznosítva, másokat élni segítsen.

Ismerkedjünk meg a csillagok üzenetének értőjével, Évával. Tüzes szemű, huncut mosolyú, vonzó fiatalasszony a banki alkalmazottból lett asztrológusjelölt.

Amikor a Nemzetközi Bankárképző Központban átvehette 14 éve a diplomáját, azt gondolta, nyugdíjas állása garantált a Magyar Nemzeti Bankban. De a csillagokban nem ez az út volt megírva számára.

É.: A gyés után visszamentem dolgozni, és úgy éreztem, az otthon töltött három év alatt nem csak az emberek cserélődtek ki, de valahogy a bank addigi különleges, bensőséges hangulata is megváltozott. Azelőtt elismerték munkámat, most meg alig-alig ütöttem meg a mércét az újoncokkal szemben. Még többet kellett volna tanulni, de kicsi gyerek mellett csak a nyelvtanulásra vállalkozhattam. A pénzvilág, az érzéketlen munkastílus egyre távolabb került az én világomtól. Második gyermekem születése után pedig már esélyem sem volt, hogy visszavegyenek, így szinte törvényszerű volt a váltás.

Egyébiránt? Egészen kicsi koromtól érdekelték a láthatatlan világ titkai. Úgy tíz éves lehettem, amikor kezembe került a – már akkor is korosnak számító – Tolnai Lexikon egyik kötete. Abban talákoztam először az asztrológia és a 12 csillagjegyhez tartozó jellemvonások leírásával. Azonnal végigolvastam az összes családtagomra vonatkozókat, és hihetetlenül izgalmasnak találtam. Ma már tudom, hogy közel sem volt pontos az ott olvasott jellemzés, hiszen január 14-én született apámat – hibásan – Vízöntőnek tituláltam, mert a napjegyek csak a hónapokhoz voltak rendelve.

S.E.: Akkoriban nem nagyon lehetett hozzájutni jóslással, asztrológiával, egyáltalán paraismeretekkel foglalkozó szakirodalomhoz. Hogyan és hol búvárkodhatott hát egy érdeklődő kislány, ha mégsem hagyta nyugodni ez az izgalmas kaland?

É.: Jó pár év eltelt, mire a nyolcvanas évek vége felé már nagy ritkán megjelent egy-egy horoszkópos cikk a hazai sajtóban. Aztán hogy-hogy nem, a könyvesboltban ráakadtam az első, az egyes jegyek bővebb jellemzését tartalmazó kiadványra, aztán a következőre. Megőriztem minden újságcikket ezzel kapcsolatban, gyűjtöttem a számmisztika, a tenyérjósítás és mindenfajta ezoterikus témájú írást.

S.E.: A kicsi lány közben felnőtt. Pályát választva igen messzire került ettől az izgalmas gyermekkori álomtól.

É.: Az érdeklődés nem szűnt meg bennem, bár a serdülőkor, az első szerelem, a házasság miatt megtorpantam, de a kíváncsiság – az olvasás szintjén – minden élethelyzetemben velem maradt.

S.E.: Házasság, családalapítás... Egy erősen ezoterikus érdeklődésű lány hogyan választott magának társat? Igénybe vette a csillagok segítségét?

É.: A férjválasztást még nem motiválta ez a fajta érdeklődésem, de később, a gyermekek vállalásakor már tudatosan készültem, hogy az akkor legjobban tetsző jegyben szülessenek meg gyermekeim. Mivel egy nagyon kedves barátnőm is, és a férjem is Rák jegyű volt, s – akkor még – tetszettek az ő tulajdonságaik, mindenképpen Rák jegyű gyermeket szerettem volna, és ez sikerült is. Ma már persze másként látom, és lépten-nyomon hangoztatom is, hogy számárság valakit kizárólag a napjegye alapján megítélni.

Nem akarom megakasztani Évát, ezért ritkán szólok közbe, de ennél a témánál csillagszeme megfakult, messzire néző, szomorú emlékek törtek fel belőle, és mintha ott sem lennék, szinte magának mondja...

É.: Második gyermekem születésekor már nem volt annyi lelkesedés bennem az asztrológia és az ezoterika iránt. Abban az időben az anyasággal összefüggő dolgok jobban foglalkoztattak minden másnál. Ha időm engedte, továbbra is minden előrejelzést elolvastam, ami az újságokon keresztül megérkezett hozzám, mígnem eljött – addig sem felhőtlen – életem talán legsötétebb korszaka. A pici másfél, nagyobbik gyermekem 8 éves volt, amikor férjem szerelmes lett, és hajsza hóján el is költözött tőlünk. Attól a perctől kezdve, hogy ez kiderült, teljes erőbedobással vettem magam mindenfajta ezoterikus kiadványra. Bármilyen áron tudni szerettem volna, mit hoz a jövő.

S.E.: Jól értem, Éva, ez volt az a pillanat és ok, amikor tudatosan és a műkedvelő felületességét elhagyva, már mélyebb és pontosabb tudásra vágyott?

É.: Így van. Egy barátnőm megadta az asztrológusa telefonszámát, és én az örültek megszállottságával ittam annak minden szavát, annál is inkább, mert megnyugtatót, pillanatnyilag nincs veszélyben a házasságom. Nehezen hittem, amit mond, mert pontosan az ellenkezőjét jelentette, mint amit a tények mutattak körülöttem. Tőle hallottam először az előző évekről, és most már bevallhatom, erősen kételkedtem benne. De a házasság – akkor – tényleg megmaradt és vele együtt az asztrológiába vetett hitem is.

S.E.: Ó, ismerős történet! Boldogan éltek, míg meg nem haltak!

É.: Nem egészen... Eltelt két év, és a helyzet mit sem javult. Újra elmentem az asztrológushoz, aki csak annyit mondott, hogy még karácsony előtt valamilyen változás lesz a férjem családi életében. Hát ez megint csak bejött! December elején ezúttal valóban elhagyott bennünket.

S.E.: Ilyenkor kellene a legjobban a barátok. Akadt segítője, kedves Éva?

É.: Barátnőm tarotkártya-jóslással próbált vigasztalni. A kártya pedig azt jövendölte, hogy nagyon hamar megoldódnak az akkor még kétségbeejtő problémáim. Túl hosszú lenne elmesélni, hogy miféle könyvek, újságcikkek kerültek ekkortájt a kezembe. Ma már tudom, nem véletlenül. Mint ahogy az sem, hogy két hét múlva megtaláltam a mai páromat, és ez már tényleg a csodával volt határos! Ha még ez sem lenne elég, folytathatom a sort: megismerkedésünk első napján (!) új párom bemutatott súlyos beteg gyermekének, aki két nap múlva meghalt. Igen, a gyerek rám bízta az apját. Egészen biztos vagyok benne, hogy egymás nélkül egyikőnk sem tudta volna ép ésszel feldolgozni a saját gyászát. És ami még megdöbbentőbb a mi történetünkben, hogy a halott gyermek anyukája ma szintén két – anyukájuk által cserbenhagyott – csemetét nevel újdonsült párjával. Nem hiába mondják, hogy maga az élet a legnagyobb rendező.

Négy, egyéb gondokkal teli év telt el azóta, s a mi szerelmünk töretlen. Nincs abban semmi meglepő, ugye, ha az asztrológus tudása és a velem történt események eloszlatták maradék fenntartásaimat is az ezoteriával kapcsolatban.

S.E.: Csillagok segítsége, kártya jóslata segítette. Megismerkedett-e más ezoterikus tudománnyal is?

É.: Igen. A legnehezebb időszakban – kétségbeesésben – mágusnál is jártam. De ő valahogy nem győzött meg. Most is úgy gondolom, az a találkozás csak a pénzről szólt. Ettől függetlenül hiszem, hogy közöttük is vannak, akik tényleg tudnak segíteni, mégsem érzem, hogy azt is ki kellene próbálnom.

S.E.: Akkor térjünk vissza az asztrológiához. Hol, kitől tanulhat – a könyveken kívül – az, akit érdekel a csillagok tudománya?

É.: Az ezoterikában jártas fodrászom ajánlatára felkerestem mostani tanáromat, tőle már három éve tanulom az asztrológiát, és a visszajelzésekből ítélve nem is hiába. Mind emberileg, mind tanárként nagyra becsülöm őt, óráit a világ kincséért sem mulasztanám el. De már hívogat a számmisztika, az lesz a következő, amit szeretnék elsajátítani. Időközben pedig – kis túlzással – egy könyvre valót írtam a saját megdöbbentő történetemből, az ún. "véletlenek" láncolatából, amit kedves asztrológusomnak ajánlottam. Azóta úgy érzem, áradnak felém a segítők emberek, gondolatok, olvasmányok, álmok, információk. Ma már tudom, mire kell odafigyelni. Kedvencem Márai Sándor, és Müller Péter stílusát is nagyon szeretem. Minden közösségben előbb-utóbb megtalálom a hozzám hasonlóan gondolkodókat. Nem is olyan régen olvastam a Menyei prófécíát. Sok olyan technikát találtam benne, amit a könyv elolvasása előtt is alkalmaztam, talán ösztönösen. Ilyen pl. a természet, a növények fenséges szépségének meglátása és az általuk szerzett megnyugvás megtapasztalása. Minden fára csodálattal nézek, lenyűgözőnek találok őket. Furcsa, hogy volt idő, amikor nem így láttam. Amióta pedig a betegségeket és a nehézségeket tanításként fogadom, könnyebben találok rájuk megoldást is. Egyébiránt új gondolkodásmódomban a legnehezebb talán betartani a szabályt, miszerint csak annak szabad segíteni, aki kéri.

Úgy tűnik, Éva élete rendeződött. Boldog kapcsolatban él (lelki)társával, nevelik a gyerekeket és segítenek a hozzájuk fordulókon.

Éva története nem tipikus. Sokan összeomlanak, világgá futnak bánatukkal. Magányuk rátelepedik a velük élőkre, és az egész család megszenved az amúgy sem könnyű elválást. Ő olyan utat választott és talált, aminek segítségével kimászott a gödörből, és ezt a segítséget felajánlja mindazoknak, akik tudni szeretnék, milyen jövőt tartogatnak számukra a csillagok.

Sági Erzsébet

Dilemma

– gondolatok a demokráciáról –

(Szólón, a demokrata egy törvényével, a pártviszályok idejére megfosztotta polgári jogaiktól azon athéniakat, akik semlegesek maradtak)

Szókratész mélyen hitt az istenekben és saját tudatlanságában, tehát nem volt hiú ember. Neki nem voltak állítmányai, axiómái a világ számára, nem dübörgött szöszékekről, csak értelmetlennek tűnő, bosszantóan együgyű kérdéseket tett fel. A politikai határozottság pedig végképp hiányzott belőle.

Mivel politikus sem volt, a mai napig nem rehabilitálták, nem tették újra, és mert Constantinus előtt élt, nem meakulpázhatott érte az egyház sem. Szókratész csak gondolkodott – és ezt sohasem bocsátotta meg neki Athén –, vagyontalanságát pedig egyenesen istentelenségnek tartotta a város.

Dühítő lehetett egy demokrácia számára, hogy meg kell ölnie valakit, és anyagi haszna nem származik belőle senkinek. Szókratész csak kérdezett, meglehet, tudta a választ is, de ő maga kijelentő módon sohasem vitatkozott. Az igazsággal soha nem kérkedett, további kérdéseivel megadta másnak is a kételkedés jogát. Így nevelt nagy embereket, és bár ő sohasem ismerte el, hogy nevel, az ifjú Platon is hallgatóságába tartozott.

Platón három dolgot köszönt az isteneknek: „azt, hogy embernek született, azt, hogy athéniaknak született és azt, hogy Szókratész idejében született”.

„Megrontotta az ifúságot!” – ez volt a vád a világtörténelem legelső koncepció perében, és ez ellen nem lehet védekezni. Nem Anütosz cserzővarga fiát rontotta meg azzal, hogy sorsát többre vélte apja mesterségének folytatásánál, hogy gondolkodót neveljen egy tehetséges ifjúból – hanem az ifúságot rontotta meg. Mennyivel mássabb ez a nagyvonalú vád ott, ahol az elidegeníthetetlen demokratikus jogok közé tartozik az ölés joga. Csak a fekete kavicsot kellett behelyezni egy edénybe, amit urnának hívtak.

Szókratésznek nem volt csak egy minnája* pénzbüntetésre, mert ő nem vállalt hivatalt és nem tanított pénzért, sőt képviselő sem volt. Pedig a képviselők szerették volna őt is anyagilag függővé tenni, de ő többre tartotta a dialógusokat, az emberek megkérdezését a létező világról, egyébként pedig uralkodni sem igen akart rajtuk. Ez már akkor is bűnnek számított. Bepanaszolták, bízva abban, hogy a vád elől majd elmenekül Athénból. Hiszen úgy tudták, hogy bölcs. Amikor megjelent az esküdtszék előtt, abban bíztak, hogy száműzetést kér, hiszen nem volt bűnös. Tudta ezt mindenki, de az esküdtszék már akkor is szerették, ha érvekkel vezetik őket félre. Szókratész nehéz helyzetbe hozta bírát, sem száműzetést, sem kegyelmet nem kért, „mert a bíró nem azért ül székében, hogy kegyvé alakítsa az igazságot, – mondta egészséges jogfilozófiai érzékkel, egyébként meg szerette Athént. Pénzbüntetésre csak egyetlen minnát tudott felajánlani az esküdtek teljes megdöbbenésére, egy olyan korban, amikor két obo-loszt fizettek a választópolgároknak, hogy eljárjanak szavazni és négyülésekre. Egy minna semmit sem ért egy olyan Athénban, ahol sportszarnokokat emeltek és jórészt Periklész projektjeként épült a Parthenon. De hol volt már ekkor Periklész? Szókratész nehéz helyzetbe hozta bírát, akik végképp nem tudtak mit kezdeni ártatlanságával, tehát halálra ítélték.

Volt még egy vétke. „Csúf volt egy olyan államban, ahol a férfiszépség volt az egyik legnagyobb erény”. Róla nem készültek büsztök, valójában fogalmunk sincs arról, hogyan nézhetett ki, és kitüntetések sem kaptak, ahogyan ma sem kapnak hozzá hasonló emberek. Kitüntetést a daliás Alkibiadész kapott, akinek ő mentette meg az életét Poteidaia ostrománál.

Mert Alkibiadész szép volt, jó megjelenésű, és ez önmagában jelentőséget kölcsönzött neki. Alkibiadész határozottan közéleti ember volt, legalábbis ebből szerzett vagyont. Szókratész nem volt szép, sem közéleti személyiség vagy vagyonos ember és nem voltak allűrjei sem. Minden kor és kormányforma iratlan szabálya szerint tehát nem volt jelentősége, igaz, ő maga sem tulajdonított jelentőséget magának.

Értelmiségi az ilyen? Mit lehet kezdeni egy öntudatos modern demokráciában egy nonkomformista archetípussal, aki ráadásul nem hitt a politikai szabadsággal? Szókratész ugyanis ismerte a politika természetét. Pontosan tudta, hogy a közélet embere nem alkalmas arra, amit gyakorol, mert pénzért teszi. Nem is akármennyi pénzért. Szókratész bölcs volt, tudta, hogy ez függő viszony. Ő látta a gátlástalan, egymásra acsarkodó frakciókat, ezért vélhetően ő fogalmazta meg eredendően, de a XX. században élt Camus nevű úrral mondatta ki, hogy „a hatalom azért édes, mert vissza lehet vele élni”. Hatalom, pénz és közgondolkodás. Ez a hármas tehát már akkor is és Camus korában is addikt relációban állt egymással.

Az autonóm Szókratész azt is tudta, hogy „ha két politikai erő áll egymással szemben, el lehet vetni az egyiket anélkül, hogy a másikat elfogadnánk (...) és még akkor is vizsgálhatunk általában a politika iránt, amikor több politikai irányzat van kettőnél”. Távol tartotta tehát magát a politikától, mert azt mondta, hogy nincs benne jóízűség. Egyet nem tudott ez a tiszta ember. Azt, hogy egyedül a semlegességet nem lehet megbocsájtani, mert egyik oldal sem tud vele mit kezdeni. Egyszer majd valaki feldolgozza a politikai áldozattant, és ha felfedezi, politikai viktimológiának fogja nevezni. Addig is borítékolni lehet, miközben a politikai oldalak versengve temették újra halottaikat, hogy az áldozatok aránytalanul nagyobb része a semlegesek közül fog kikerülni. Érthető okokból van ez így. Mindig a semlegeseket regrutálják. Szókratészt tehát nem szerette a politika – semleges volt –, miért szerette volna?

A harmincak rémuralmát megúsza, mert semleges volt; a demokrácia ugyanezért diszkréten végzett vele. Megitták vele a büröklevet.

Szókratészt azok szerették, akiknek kérdéseik voltak hozzá. Ő soha nem válaszolt – óvta attól emberi tisztessége, hogy téves választ adjon, de tanítványai tudták, hogy amit kérdez, az igaz. Ő volt az az ember, aki meg akarta tanítani a világot kérdezni. Jól kérdezni. A legtöbb ember nem tanulta meg. Sokkal jobban szeretnek kijelenteni. Úgy tartják, a kérdés a nem tudás jele, itt főbiásan félnek a kérdésektől. Ő hetvenéves koráig kérdezett, és úgy érezte, nem tudott meg semmit sem a világról. Így tudjuk ezt a világ legbölcsebb emberéről és így ír róla Joseph Heller. Csak le kellene venni valakiknek azt a könyvet egy polcra. Már a címe is bizarr: „Képzeljétek el!”

Bár Szókratész gyanakvással nézett a könyvekre, mert nincsenek benne kérdések.

Dr. Czifra György

* ógörög pénz- és súlyegység, a drakhma váltópénze (kb. mint a fillér)

Bennem él egész Európa

„Bennem él mindenki, akivel valaha találkozom. Minden ember, akit megismertem, befolyásolja azt, aki vagyok, akivé váltam. Én vagyok Európa.” Ez a zárógondolata a Lakótársat keresünk (L' auberge espagnole) című francia-spanyol romantikus vígjátéknak, ami az Európai Unió egyik hallgatói csereprogramjával, az ERASMUS-szal ismertet meg minket. Pontosabban az ERASMUS-os diákok életével.

A film 2003 májusában, a 7. Francia Filmnapok műsorán került a magyar mozikba, a Best Hollywood forgalmazásában. Cédric Klapisch írta és rendezte, amiért 2002-ben a Karlovy Vary Nemzetközi Filmfesztiválon megkapta a közönség díját.

A rendező arra törekedett, hogy eléggé „élet-szagú” filmet készítsen. És sikerült is: a film nagyon fiatalos és pörgős. Tele van szenvedéllyel és vidámsággal. Még én is kedvet kaptam, hogy megpályázzak egy ERASMUS-os ösztöndíjat.

A rendező megmutatja a nehézségeit és előnyeit annak, ha valaki egy külföldi egyetemen tanul, idegennyelvű órákra ül be, és amikor az albérletbe ér, különböző nemzetiségű lakótársak fogadják. A nyelvi nehézségek mellett olyan problémák is vannak, amelyek akkor fordulnak elő, amikor hét egy nemzetiségű embert összezárunk. Barátságok, szerelmek szövődnek és szűnnek meg. Tele vannak kalandvággyal és tervekkel.

A történet Xavier (Roman Duris) köré szerveződik. Xavier a diplomája megszerzése előtt szeretne biztos nyelvtudást szerezni spanyolból, és ezzel elhelyezkedni a leendő munkahelyén, a gazdasági minisztériumban. Megtudhatjuk, milyen formanyomtatványok kellenek ahhoz, hogy megpályázzunk egy ERASMUS-os ösztöndíjat, és mi a menete a jelentkezésnek.

Xaviert végül felveszik egy barcelonai egyetemre, elbúcsúzik kedvesétől, Martine-től (Audrey Tautou), és elindul élete nagy kalandja felé.

Járja az ismeretlen utcákat, de tudja, hogy

Fotó: port.hu

néhány hét vagy hónap múlva már olyanok lesznek, mintha mindig is ott lakott volna. Talál egy albérletet néhány félresikerült próbálkozás után, és rátalál a szerelem is. Új lakóhelyén hét különböző nemzetiségű fiatalal mellé kerül, velük összezárva. Az egyikük olasz, másikuk svéd, van dán, német, spanyol és török is köztük.

Kaphatunk egy kis kóstolót abból, milyen lehet egy idegen országban tanulni, és különböző kultúrájú emberekkel összeismerkedni.

A film folytatása, a Még mindig lakótársat keresünk 2005-ben jelent meg, és szintén kapható Magyarországon.

Ez már nem olyan „jóízűen fiatalos”, mint az első rész, de még így is nézhető. Más, komolyabb problémával foglalkozik, mint elődje. A film, a már pályájukat megtalált, vagy az életben még csak botladozó fiatalokat mutatja meg. A régi ismerősök viszont már az élet mélyebb problémáin elmélkednek. Megtudjuk, mi történt velük azóta, mióta elhagyták az albérletet.

A filmek felvetettek bennem néhány kérdést.

Mit jelent az ERASMUS valójában? Csak egy jó lehetőség, amivel élni lehet, és utána visszatérni a kerékvágásba? Vagy akár az egész életedet meg tudja változtatni? Lehet, hogy az ott szerzett élményeid sokkal hasznosabbak, mint eddig bármi, ami veled történt.

Elgondolkodtató, mit jelent valójában európainak lenni, és milyen lehetőségeket kínál, hogy az unióban vagyunk. A film csak egy eszköz, lépned neked kell. Vágj bele életed kalandjába! Kezdsenek, nézd meg a filmet. :)

Dobos Mónika

Többet olvashatunk az ERASMUS-ösztöndíjről:
http://www.felvi.hu/index.ofi?mf_a_id=2&hir_id=6998

Mesék Európa szögletéből avagy Variációk vukuzsóra

Hol van, hol „nem van”, az Óperenciás-tenger is túl...

Ott laknak az udmurtok, és mesélnek.

Honnan ered a mesék Óperenciás-tengere?

„Szeretném megtudni, merre van az Óperenciás-tenger. Hogyan alakult ki ez a mesekezdet nálunk?”

Több forrás is említi, hogy a Honfoglalás során a magyarok a Dunántúllal együtt megszállták az Alpokját és az Alpok egy részét is. A magyar területek határa ekkor a Lajtától mintegy 150 kilométerrel Észak-Nyugatra, az Enns folyó vonalában húzódott.

A folyó nem csupán országhatár volt: kulturális válaszvonalat is képezett. Az Enns folyón túl más szokások, hagyományok éltek, más világ fogadta az odautazókat. A nyugati határon kívül szolgáló magyar katonák gyakran meséltek ezekről a szokatlan tapasztalataikról, amelyeket „Ober Enns”, azaz németül az Enns folyón túl szereztek.

Ez az „Ober Enns” kifejezés magyarosított Óperenciára. „Túl az Óperencián” tehát az Enns folyótól nyugatra terjedt. Az Óperenciás-tenger nagy valószínűséggel a Földközi-tenger megfelelője, hiszen az „Óperencián” jócskán túlhaladva a tengert is megpillanthatta az utazó.

Bíró Zsuzsa

<http://www.geographic.hu/index.php?act=napi&id=5563>

Az udmurt és a vukuzso (udmurt népmese)

Egy udmurt üldögélt a tóparton, és kötelet font. Egyszer kijött a tóból egy igencsak apró emberke.

– Ember barátom, hát te mit dolgozol?

– Kötelet fonok – mondta az ember –, és a tavadat fenekestől felfordítom.

– Jaj, ember barátom, ne tedd ezt velem! Sok pénzt adok inkább neked! – mondta, és visszament a vízbe.

Közben az ember ásott egy gödröt, a kalapját kilyukasztotta, és a gödör fölé tette. Visszajött a vukuzso, és elkezdte rakni a pénzt a kalapba. A kalap meg csak nem akart megtelni. Végül megszólalt a vukuzso:

– Úgy látszik, ember barátom, nincs elegendő pénzem – és bement a tóba.

Mikor visszajött, egy vasgolyót hozott magával.

– No, ember barátom, hajítsd át ezt a vasat a tavon!

– Előbb hajítsd át te magad! – mondta az ember.

Erre az az aprócska semmi alak áthajította vasgolyót a tó túlsó partjára.

– Nos, akkor most te hajítsd el!

– Jól van, jól van. Én inkább felhajítom a felhő tetejére.

A vukuzso erre kikapta a kezéből a golyót, és gyorsan eltűnt vele.

Amikor visszajött, egy lovat hozott magával, amit a hátára kapott, és körbeszaladta vele a tavat.

– No, komám, most te kerüld meg a vizet!

Az ember felpattant a ló hátára, és körbenyargalta a tavat.

Az apró alak erre visszament a tóba, és azt mesélte az anyjának:

– Képzeld, az a bolond csak úgy a combja közé kapta a lovat, és körbefutotta a tavat.

Az ember meg a vukuzsótól kapott pénzt egy ládába tette, és elindult hazafelé. A ládját az apró emberrel vitette.

Ahogy mennek, egyszer csak meglátnak egy malomkövet. Azt kérdi az apró ember:

– Komám, hát ez meg micsoda, mire használjátok?

– Mi lenne, ez anyám orsója.

Az apró ember felvette, és cipelte azt is.

Mentek egy keveset, s akkor meg egy boronát pillantottak meg.

– Komám, ez meg micsoda, mire használjátok?

– Ez meg anyám fészülködő fésűje.

Az apró ember elkezdett vele fészülködni.

– Hát komám, nektek aztán igazán nagy fésűtök van – fakadt ki. De azt is fogta, és vitte magával.

Mentek megint egy keveset, s megpillantottak egy ekét.

– Komám, ez meg micsoda, mire használjátok?

– Ez anyám gyomláló kapája.

Az apró ember erre kapta az ekét, és kezdett kapálni.

Végül csak hazaérkeztek, és azt mondja az apró embernek az udmurt:

– Maradj itt a kapuban, én megkötözöm a tizenkét szolgámat – a kutyáira gondolt, kutyája volt neki tizenkettő.

Bement a házba, és kitanította az anyját:

– Azt kérem majd tőled, hogy főzz ebédet. Te kérdezd meg, hogy: ugyan mit főztek, fiam. Mikor már harmadszor kérem, mondd azt: jól van, öreg vukuzso fejét, apró vukuzso lábát főzöm meg.

Aztán behívta az ördögöt, és azt mondta:

– Anyám, főzz ebédet!

– Ugyan mit főztek, fiam? – kérdezte az anyja.

Háromszor kérte így az anyját. Végül az anyja azt mondta:

– Jól van, öreg vukuzso fejét, apró vukuzso lábát főzöm meg.

A vukuzso ijedtében úgy felpattant, hogy a ház tetejét is szinte leemelte.

Elrohant, de az ember kutyái rendszeren megszabdalták közben a ruháját.

Illusztráció: Szabó Borka

Az ember és a Vumurt (udmurt népmese)

Egyszer egy ember a malomban a gabonáját őrlötte. Odament hozzá a víziszellem. Meglátta a malomkövet, és kíváncsian megkérdezte:

- Hát ez meg mi?
- Anyám orsója.
- Add el nekem! – mondja a Vumurt.
- Rendben van!
- Mit kérsz érte?
- Egy kalap pénzt.

Az ember erre kilyukasztotta a kalapját. A Vumurt meg rakta bele a pénzt, rakta, de nem akart megtelni a kalap. Rakta, egyre rakta, csak nem telt meg. Végül az anyja ezüstpénzekből készült nyakékét rakta bele, s azzal végre tele lett a kalap. Az ember meg neki adta a malomkövet. A víziszellem a nyakába akasztotta, és elment.

Máskor meg egy csónakot pillantott meg a Vumurt.

- Hát ez meg mi?
- Anyám káposztavagdáló teknője.
- Add el nekem! – mondta Vumurt.
- Ha adsz száz rubelt, eladom.
- Nincs száz rubelem. Adok egy vödör aranyat.
- Rendben van.

A Vumurt meg a nyakába akasztotta a csónakot, és elment.

Egyszer a mezőn a boronát látta meg.

- Hát ez meg mi?
- Anyám fészülködő fésűje.
- Add el nekem! – mondta a Vumurt.
- Ha adsz ezer rubelt, eladom.

Az ember el is adta ezer rubelért a boronát.

Ment, ment a víziszellem. Ahogy ment az úton, találkozott a medvével. A víziszellem megijedt tőle, és felmászott egy fára. De mászott a medve is utána. Mindketten lezuhantak a fenyőről, és szörnyethaltak.

Kozmács István fordítása

„Az udmurt (votják) nép a Vjatka és a Káma folyók közötti lankás, természeti kincsekben gazdag területet lakja. Az alig fél magyarországnyi Udmurt Köztársaságban másfélmillió lakos él, s ennek egyharmada udmurt. Nyelvük az uráli nyelvcsaládba tartozik, a permi nyelvek csoportjába. Nagyságát tekintve Európa harmincötödik nyelve a hetven közül.

A néprajzosok és nyelvészek érdeklődése a 19. században fordult erőteljesen e nép felé. Először oroszországi szakemberek adták ki leírásaikat és gyűjteményeiket a nemzetről és kultúrájáról, majd az európai tudományosság képviselői is megjelentek közöttük. Azóta, hogy Munkácsi Bernát elsőként a nyugati tudományos élet képviselői közül 1885-ben folklóranyagot gyűjtött közöttük, majd kiadta gyűjteményét és szótárát, jelentősen megváltozott a világ. Ma már fiatal udmurt kutatók készülnek népiük múltjának tanulmányozására finnországi és magyar egyetemeken, s van közöttük, aki az erdélyi magyar néptáncincset gyűjti.

[...]

Az udmurtok mitológiáját benépesítik a különféle emberalakú szellemek (murtok és kuzsók). A murt szó embert/idegent, a kuzso gazdát jelent, s az egyik udmurt nyelvjárásban így, a másikon meg úgy titulálták a lényeket, akik hús-vér alakok voltak, csak jobb híján nevezik őket magyarul szellemeknek. Volt közöttük apró és óriás, de még félemler is. Saját szelleme volt az istállónak, a háznak, a szaunának, az erdőnek, a vizeknek stb. E lények mindegyikéhez hiedelmek és mitikus cselekmények kapcsolódtak.

Az egyik ilyen szellem a víziszellem. A róla szóló történeteket olvasva megfigyelhető, hogy a hatalmas, félelmet keltő mitikus hatalmasság hogyan alakul át az idők teltével nevetséges figurává. Az itt közreadott két mese már nem gazdagnak és félelmetesnek mutatja be a vizek urát, hanem nevetséges, buta és becsapható alaknak.

Az udmurtok hite szerint a víziszellemek a folyókban és tavakban laktak, családjuk volt, és az emberi társadalomnak megfelelő teljes életet éltek – gazdagok voltak. Ha akarták, meghívták magukhoz az embert is, aki ilyenkor úgy élt a vízben, mintha a föld felszínén, a levegőn mozogna. Ha kiérdemelte, még a lányukat is feleségül adták hozzá. Nem volt szabad megharagítani őket. Olykor minden ok nélkül is gonoszak voltak. Erről tanúskodik az a jó tanács, hogy ne igyunk a folyóból a vízre hajolva, mert megragadja a szakállunk a víziszellem, és lehúz a mélybe.

[...]

A környezetét jól megismerő ember tehát kinevette és kigúnyolta a buta víziszellemet, aki féltette az otthonát, mert elhitte, hogy a nagytudósú és ravasz ember fel tudja forgatni azt. S mennyire igaza volt. Mit meg nem adnánk érte, ha a vizek szelleme félelmében ma is előjönne, és megakadályozná, hogy nagy bölcsen felforgassuk a világot, amelyben él, amiből élünk.”

(Kozmács István, fordító)

<http://www.terebess.hu/keletkultinfo/udmurtmese.html>

Gyűjtötte: Szabó Borka

Elérhetetlen kultúra?

Manapság, ha egy háromgyermekes család szórakozásra vágyik, minimum 5000 forinttal kell számolnia. De ha egy igényes randevúra szeretnének párunkat elvinni, szintén legalább 4-5000 forint mélyen a zsebünkbe kell nyúlnunk. Alacsonyan repülő gazdasági helyzetünkben a kulturális szórakozás csak újabb kiadás, ami terheli az amúgy sem túl vastag pénztárcánkat.

A mai világban egy-két ezer forint is komoly összegnek számít, ha éppen diákok vagy családosok vagyunk. Komoly szervezést és felelősségteljes gondolkodást igényel, hogyan osszuk el bevételeinket, hogy az alapvető szükségleteinket biztosítani tudjuk. Egyértelmű, ilyenkor az első kiadás, amit megvágunk, a szórakozásra, kikapcsolódásra költött összeg. Így marad programnak a szürke hétvégékre, estékre a tévé által nyújtott kétértelmű, de már ügyis befizetett szolgáltatás.

Sötét látomás, ahogy elképzeljük a szórakoztatóipar negatív spirálját, amint megállíthatatlanul rántja mélybe nemzetünket. Gyermkeink „győzikeshow”-k (sic!) és japán, felnőtteknek szánt kultuszrajzfilmek tömegeivel szívják magukba az élet nagy tanulságait, végleg megfeledezve a gyermekkor legnagyobb kincseiről: az ártatlanságról és a saját felfedezés örömről. A szerelmespárok, családok pedig üres tekintettel derülnek a „balázsshow”-sorozatok (sic!) száználmas vendégein, hogy aztán a nap végén fekete ajkából agyontördelt magyarsággal felzendülő dalok és B-kategóriás akciófilm-ismétlések között kapcsolgassák készüléküket.

Szerencsére a helyzet korántsem ennyire katasztrofális. Vannak még partizáncsapatok, akik a kultúra modernkori elérhetetlenségével szembe szegülve küzdenek, hogy a pénztárcától függetlenül a színvonalas szórakozást. Ilyen csapat a Mentrópia Kulturális Közhasznú Egyesület 28 fős, önkéntes szerkesztősége is.

Lelkes alkotógárdánk különös jelentőséget tulajdonít az emberi összefogásnak, az empátiának, szolidaritásnak, ezért független, tájékoztató portálunkon kiemelten kezeljük a civil szervezetek által generált eseményeket, az állampolgári öntudatra nevelő tartalmakat, az igényes, ingyenes szórakozási lehetőségeket. A www.mentropia.hu kezdetektől fogva az állampolgárok érdekeit tartja szem előtt.

Ennek bizonyítékeként – az alig több mint egy hónapja bejegyzett egyesületünk – a Pinceszínházzal (www.pinceszinhaz.hu) összefogva, februárban játékot indít. 11 előadásra 110 darab jegyet sorsolunk ki azok között, akik hajlandóak egy csöpp energiát fektetni az igényes kikapcsolódás lehetőségébe.

A feltett kérdések (<http://mentropia.2722.hu/uj3/cikkolvas.php?menu=9&cikk=395&tipus=1>) megválaszolásához az érdeklődésen kívül más nem kell. Ezzel szeretnénk biztosítani, hogy csak olyan játékosok száljanak versenybe a jegyekért, akiket komolyan érdekel egy-egy előadás. A válaszokat a jatek.mentropia@gmail.com címre küldött levélben kell megírni, a küldő pontos nevével és telefonszámával együtt. A levél tárgya a megpályázott előadás időpontja legyen. Az üzenetben meg kell jelölni azt is, hány darab jegyre tart igényt a pályázó. Az esti előadásokra egy ember maximálisan 2 darab, a délelőtti előadásokra (mesejátékok) 2-5 darab jegy igényelhető. Ez utóbbi magas darabszámmal a nagycsaládokat szeretnénk ingyenes

és tartalmas gyermekprogram lehetőségéhez juttatni. A beküldési határidő a megpályázott előadás megkezdése előtt 76 órával jár le. A nyertesek az előadás előtt fél órával a pénztárban vehetik át jegyeiket. Persze, jó magyar szokás szerint lehet legyinteni. De a játékot még csak most kezdtük.

Elérhetővé tesszük a kultúrát. Mi vagyunk az állampolgárok.

Sablik Henrik

MOVE! SKA/REGGAE CD

A Move! (avagy "Move at a good pace") egy nonprofit, társadalmi célú Ska/Reggae album címe.

Mi sem csodálatosabb, mint jó zenét hallgatva megváltani a világot, ezért is ajánlom mindenki figyelmébe az Ifjú Humanisták legfrissebb projektjét. Az album 2000 példányban jelenik meg kezdetben, várhatóan 2000 Ft körüli áron lesz az együtteseknél és az Ifjú Humanistáknál kapható, boltokban nyilván ennél drágábban. Az Ifjú Humanistákhoz befolyó bevétel pedig teljes egészében visszaforgatódik: 50%-ból afrikai tevékenységeket és gyorssegélyeket támogatnak, a másik 50%-át pedig a magyarországi erőszakmentességgel, környezetvédelemmel, ifjúsággal kapcsolatos projektekre fordítják.

Társadalmi célú. Évek óta dolgoznak önkéntesen azért, mert hisznek abban, hogy a világon lehet és kell is változtatni. Az aktív erőszakmentesség, mint személyes és társadalmi módszer, Gandhi és Martin Luther King mozgalmának példáján keresztül bebizonyította, lehet valós változásokat elérni békés módon. Láttuk, hogy a XX. század háborúkkal zsúfolt éveiben meg tudták találni az emberek azt az utat, amin keresztül jobbá tehetők a világot, a jövőjüket – a mi jelenünket. Hogy ez a törekvés folytatódik-e, megtaláljuk-e a XXI. század formáit, az rajtunk múlik. És ez azt jelenti: rajtad is. Ha egykoron tömegek álltak fel, hogy megváltoztassanak megváltoztathatatlanok hitt helyzeteket, mi is képesek lehetünk rá. És ennek az első lépése, hogy felülkerekedünk a mindennapok önzésre kényszerítő hatásán, és nem azt keressük, miért nem tudunk tenni semmit, hanem azt, hogy hogyan tudunk – és megmozdulunk. Move!

Ska/Reggae. Ezt szerencsére kevéssé kell magyarázni. Az albumon a legnagyobb hazai nevektől a legújabb együttesekig széles választék található. Főleg újonnan írt számok kerülnek az albumra, de néhány ismert dal is megjelenik új formában. Egy a közös: a CD-n lévő számok egyike sem jelent meg még sehol abban a formában, ahogy itt fog:

Segíts kiadni a CD-t!

A CD kiadásában mindenki önkéntesen, rengeteg saját pénzt és energiát mozgósítva vesz részt. Zajlik a különböző támogatók és szponzorok keresése. De a te segítségedre is szükségük van. Arra kérnek, támogasd a CD kiadását 5000 Ft-tal (támogató) vagy 20.000 Ft-tal (kiemelt támogató). Ezért cserébe nevedet feltüntetik a CD-n, mint támogatót, a Békejel napján megkapod a tiszteletpéldányodat az albumból és kapsz mellé egy meglepetésajándékot hálájuk jeléül. Magyarán szólva:

nagyjából bolti árat fizetsz egy CD-ért és ezzel egyszerre jutsz a lemezhez, leszel nevesített támogató és valóban támogató is céljait. Segítséged két szempontból is nagyon fontos. Egyrészt ezzel a projekttel – szokás szerint – olyan fába vágják a fejszéküket, mint még senki: ez lenne az első alkalom, hogy egy önkéntes civil szervezet és szimpatizánsai képesek kiadni egy hivatalos albumot komoly zenekarokkal. Ez pedig rengeteg csatornát nyitna a médiában, hogy a Békejéről, erőszakmentességről és humanizmusról szóló üzenetüket minél több emberhez el tudják juttatni. Emellett pedig – mint írtuk feljebb és lejjebb – a projekt bevételeit teljes egészében visszaforgatják, ideális esetben akár 2 millió forinttal is tudnának segíteni egy polgárháború sújtotta Afrikai ország lakosságán.

Ha akár saját erőből, akár szponzorok keresésben használható ismertettséggel kapcsolatban segítenél, írj most: attila_kopias@yahoo.co.uk vagy hívj: 30/406-99-77.

Váltsd meg a világot zenével!

MOVE!

Ternák Tünde

- *Ladánybene27: Hogyan tovább (újra felvéve)*
- *PASO: Babylon Focus (újra keverve)*
- *Another Day: Mother Nature (új szám)*
- *Boogie Mama feat Gallowglass: Vértévé (új szám)*
- *Malacka: Killer (új szám)*
- *Masszív: Aha! (új szám)*
- *Riddim Colony: Soul Food (új szám)*
- *Kettő kettő - Roots Kompakt: Come Together (új szám)*
- *PASO: Judgement (újra felvéve)*
- *Another Day feat PASO: Snail (új szám)*
- *Malacka feat Disznóól Stars: Move! (új szám)*
- *Boogie Mamma: Telemarketing (Remix - Zenit)*
- *Ladánybene27 feat Irie Maffia: LB27 Judge Day Riddim feat Irie Maffia (új szám)*
- *Nice Time: Fire in Babilon (új szám)*

hirdetés

Budapest, 2008. január 21.

Kákosy Csaba
miniszter

Gazdasági és Közlekedési Minisztérium
Budapest

Tárgy: Közérdekű bejelentés indiai gumiabroncsgyár magyarországi létesítésével kapcsolatban

Tisztelt Miniszter Úr!

Az MTI tájékoztatása szerint Gyurcsány Ferenc miniszterelnök bejelentetteⁱ, hogy az Apollo Tyres indiai gumiabroncsgyár üzemét létesít Magyarországon mintegy 10 milliárd forint állami támogatással. Ezzel kapcsolatban a következőkre hívnám fel szíves figyelmét:

- 1.) Magyarország nemzetközi versenyképességét és környezeti állapotát döntő mértékben meghatározza gazdaságának szerkezete. Ezt elvben a kormány is felismerte, hiszen például a 2005-ben elfogadott külgazdasági stratégiájában leszögezteⁱⁱ: olyan külföldi befektetéseket támogat, amelyek magas hozzáadott értékű termelést vagy szolgáltatást hoznak Magyarországra. A gumiabroncsgyártás viszont nem ilyen; éppen ellenkezőleg, fajlagosan magas energia- és nyersanyagigényű tevékenység.
- 2.) Tudomásunk szerint még a gumiabroncsokon belül is a gyengébb kategóriába tartoznak az Apollo Tyres termékei. Tehát a korszerű európai gumigyáraknál gyengébb minőségű gumikat készít. Egyebek mellett ez azt is jelenti, hogy rövidebb az élettartama, tovább fokozva a használt gumik miatti környezeti problémákat.
- 3.) Az Apollo Tyres termékeit súlyosan környezetszennyező és egészségkárosító anyagok felhasználásával készíti. Ez azért is gond, mert ezek az anyagok a gumik kopása során nagy mennyiségben kerülnek a környezetbe és így az emberi szervezetbe.
- 4.) Az említett 10 milliárd forint támogatást a magyar adófizetők állják. Az eddigi gyakorlat alapján az is joggal feltételezhető, hogy a beruházás egy sor egyéb kedvezményt is kap. Egy munkahely létesítésére körülbelül 10 millió forint támogatást adnánk mindannyiunk pénzéből. Ha az említett összeget a magyar kisvállalkozások kapnák, akkor legalább tízszer több munkahelyet tudnának létesíteni.
- 5.) A beruházás ingyenes széndioxid-kibocsátási kvótát kapna, ami a már működő magyarországi vállalatok terheit növeli, hiszen a kvótamennyiség behatárolt.
- 6.) Magyarországra már eddig is túl sok gumiabroncs gyárat telepítettek. Budapesten és Nyíregyházán a Michelin, Tatabányán a Bridgestone, Dunaújvárosban pedig a Hankook gumiabroncsgyára termel. Véleményünk szerint a gumiabroncsgyárak ilyen mértékű magyarországi koncentrációja meghaladja az elfogadható kockázat mértékét. Ezt a kockázatot az is növeli, hogy az utóbbi években a kőolaj világpiaci ára több mint kétszeresére nőtt, és erre a gumiipar háromszorosan is rendkívül érzékeny: a gumigyártás nagy energiaigényű tevékenység, a gumik alapanyaga elsősorban szénhidrogénekből áll, és a gumik felhasználója (a közúti közlekedés) is a kőolajtól függ.

- 7.) Magyarország függése az importált energiától már most is túlzott mértékű. A kormány álláspontja szerint is csökkenteni kell ezt a függőséget, a gumigyár viszont tovább növelné azt.
- 8.) A miniszterelnök kész tényként jelentette be a beruházás elfogadását. Ugyanakkor tudomásunk szerint a beruházással kapcsolatban még nem készült el a környezeti hatástanulmány, tehát a környezetvédelmi hatóság nem dönthetett az engedélyről. Így a miniszterelnök kijelentése megerősíti azt a gyanúkat, hogy a kormány úgy tekint a hatóságokra (amelyeket az elmúlt évek során egyébként is végletesen legyengítettek), mint a politikai megrendeléseinek szolgái teljesítőire, és fel sem tételezi, hogy ezeknek a szervezeteknek a feladata a törvények betartása és betartatása.
- 9.) Feltételezhető, hogy – csakúgy, mint a Hankook esetében – a szállítás közúton történne, tovább fokozva a már most is elviselhetetlen kamionforgalmat.
- 10.) A beruházás országunk megítélése szempontjából is rendkívül kedvezőtlen lenne. Azt az üzenetet közvetítené a hazai és külföldi vállalkozások felé, hogy olyan rossz helyzetben van a magyar társadalom és gazdaság, hogy már Indiából is hozzánk telepítik az alacsony hozzáadott értéket tartalmazó, energia- és nyersanyagigényes, súlyosan környezetszennyező tevékenységeket.

A fentiek alapján kérem Önt, mint a kormány gazdaságért és közlekedésért felelős tagját, hogy vizsgálja felül az Apollo Tyres magyarországi beruházásával kapcsolatos álláspontját.

Üdvözlettel:

Lukács András
elnök

Másolatban kapja:

Fodor Gábor környezetvédelmi és vízügyi miniszter

ⁱ <http://www.origo.hu/uzletinegyed/ceg/20080116-indiai-gumigyar-jon-magyarorszagra.html>

ⁱⁱ <http://www.meh.hu/kormany/kormanyulesek/leirat/szov20050729.html>

Remek Répás Receptek

Sági Erzsébettől

Sültcsirke, „szalma” répával körítve

Hozzávalók:

4 db csirkecomb
olaj a sütéshez
só
4 gerezd fokhagyma
1 kg sárgarépa, felszeletelve, mint a „szalma”
krumpli készítésénél a krumplit

A csirkecombok mindegyikébe, a bőr alá bedugunk egy-egy fokhagymagerezdet, megsózzuk, majd lefedhető tepsibe rakjuk. ½ dl vizet és 3 evőkanál olajat öntünk alá. Lefedjük, és közepes erősségűre állított sütőbe dugjuk. Kb. ½ óra múlva megfordítjuk, levesszük a fedelét és úgy sütjük tovább, míg szép pirosra nem sül. Ha elkészült, leöntjük alóla a zafatot és tálalásig melegen tartjuk.

A répát, sütés előtt 2 percig forró vízben előfőzzük, hogy kicsit megpuhuljon, majd, csak úgy, mint a krumplit szoktuk, olajban kisütjük. Kicsit megsózzuk.

Sárgarépa- krémleves piritóssal

Hozzávalók:

50 dkg sárgarépa
1 db húsleveskocka
1 vöröshagyma
2 gerezd fokhagyma
1,5 dl tejszín
1 csipet őrölt feketebors
1 evőkanál vaj
só ízlés szerint
1 liter víz

A vajon megpároljuk a vöröshagymát. Felöntjük a liternyi vízzel, hozzáadjuk a fokhagymát és a felkarikázott sárgarépát és puhára főzzük, majd ha kicsit lehűlt, turmixgéppel pürésítjük a sűrűjét. Végül, hozzáadjuk a borsot és a tejszínt és felforraljuk újból.

Kenyeret piritunk hozzá és azzal tálaljuk. Ilyen hidegben különösen jól fog esni ez az egészséges és finom leves.

Fokhagymás répa

Köretnek, vagy önálló ételként is nagyon finom!

Hozzávalók:

½ kg megtisztított, karikára vágott sárgarépa
5 gerezd fokhagyma
5 evőkanál cukor
1 kávéskanál só
2 evőkanál olaj

A felkarikázott répát az olajon a sóval alacsony hőfokon párolni kezdjük, majd amikor a répa kicsit töppedt lesz, rászórjuk a feldarabolt fokhagymát, amivel tovább pároljuk. Ha a fokhagyma enyhén barnul, megszórjuk a cukorral, és kicsit kevergetjük. A cukor rásül a fokhagymára, ettől az, kicsit ropogós lesz. Különleges és finom étel.

Répatorta

Hozzávalók:

50 dkg reszelt sárgarépa
2,5 dl olaj
60 dkg liszt
50 dkg cukor
1 csomag sütőpor
1 dkg szódabikarbóna
1 teáskanál fahéj
30 dkg daráltdió
15 dkg mazsola
lekvár

Az anyagokat összekeverjük, egy tepsit kibélelünk sütőpapírral, és belesimítjuk a tésztát. 170 fokban, kb. 1 óra keresztül sütjük. Ha a közepébe szúrt hurkapálcikára már nem ragad tészta, akkor készen van. Kihűtjük, kettévágjuk, az egyik lapot lekvárral megkenjük, majd rátesszük a másik lapot. Tetejére szórhatunk fahéjas porcukrot, vagy megkenhetjük lekvárral.

Répasaláta

Hozzávalók:

50 dkg sárgarépa (nagylyukú reszelővel lereszelve)
1 evőkanál citromlé
4 evőkanál méz
3 kávéskanál pirospaprika
só ízlés szerint
csipet bors
2 evőkanál olaj
3 evőkanál pörkölt szezámmag

A szezámmag kivételével mindent összekeverünk, 1 óra keresztül érleljük, majd tálalás előtt a piritott szezámmaggal megszórjuk.

Mikor jöttél rá, hogy meleg vagy?

Ez az első kérdés, amit feltesznek nekem minden alkalommal, amikor az elvártnál őszintébb vagyok a szerelmi életemről. Mivel külföldön élek, természetesen a két kultúra közötti különbség most sokkal szembetűnőbb.

Minden ember beleszületik egy bizonyos állapotba. A klasszikus keleti vallások ráadásul úgy tartják, hogy a karma határozza meg, milyen formában születünk, tehát a lélek „szándékosan” jelenik meg egy adott fizikai formában – ezt akarja megtapasztalni. Különböző bőrszínnel jövünk világra, eltérő testi adottságokkal, más-más országban és társadalmi csoportban. A valóság, amiben felnőttem, a tapasztalatok, amiket megéltem, a nevelés, amit kaptam, ez formálta ki a személyiséget. Az énem segítségével viszonyulok a világhoz, önmagam vagyok a kiindulópont, saját tulajdonságaim természetesek nekem, rajtuk már senki sem tud változtatni, ezért nem lehet megvetni, megkülönböztetni, kigúnyolni. Az országban, ahol most élek, reklámok emlékeztetik az embereket arra, ha valakit szexualitása, bőrszíne vagy hátrányos helyzete miatt megkülönböztetnek, az bűncselekménynek minősül. Sajnos, aki gúnyol, megvet, megkülönböztet, ritkán érzi magát bűnösnek, hiszen önmagát, mivel valószínűleg ő tartozik a többséghez, a „normális” kategóriába sorolja – számára én „más” vagyok. Persze az neki is természetes, hogy az alma lehet akár piros és zöld is, hogy az autó gurul, a politikus pedig ritkán becsületes. Azonban nem sikerül elfogadnia, hogy egy meleg férfi vagy nő számára az a jó, ha a vele azonos neművel akar szeretkezni, élni, netán házasodni, vagy ha például egy kisebbség tagja magát egyenrangú félként kezelve nyilatkozik. Rá kellett jönnöm, hogy noha politikailag rendszert váltottunk és igyekeztünk a nyugati országokhoz felzárkózni, a nyugati térség melegekkel kapcsolatos állásfoglalásának átvételére nem fordított senki sem figyelmet jó ideig.

A legnagyobb döbbenetet számomra az okozta, hogy amikor kinyilvánítottam: szexualitásom szempontjából a kisebbségbe tartozom, a szüleim és a nálam pár évvel idősebb unokatestvéreim, illetve nővérem reakciója között elenyésző volt a különbség. Tény, hogy édesanyámmal ellentétben a nővérem nem akart orvoshoz vinni, hogy gyógyszert írasson, de ő is éppúgy sokkhatás alá került. Ez abból fakadt, hogy benne is a homoszexualitás csupa negatív asszociációt hozott elő. Hozzátette, hogy sohasem gondolta volna, hogy meleg vagyok. Miért is? Szerintem azért, mert alig hallott erről a témáról: a rendszerváltás előtt pláne nem, és igazán a helyzet később sem változott. A velem egykorú, tehát a 80-as években született barátaim sem gondolkodtak egyáltalán modern fejjel, van, aki nem bírta elhinni (!). De tény, hogy ezen a ponton nagy különbségek vannak egy vidéki város és Budapest fiataljai között. Mindenesetre a DOLOGból TÉMA lett.

A dolog nem téma abban az országban, ahol most élek, és ez fantasztikus érzés. A minap kerültem egy új céghez, elvégeztem a három napos tréninget, és most először szembesültem egy olyan környezettel, amely a lehető legnagyobb természetességgel kezeli a „nemtémát”. Az első nap

első órájában, azon a ponton, amikor mindenki egyénileg bemutatkozott, sokan megemlítették, hogy van feleségük vagy éppen azonos nemű partnerük. Mivel nem titokként kezelték, senkinek sem volt igazán érdekes, hogy erről a továbbiakban faggatózzon: „no és milyen melegnek lenni? Mikor jöttél rá? Nem is voltál depressziós?”

Egy ilyen kulturális háttérben a melegek javarésze nem rájön, hanem csak egyszerűen az, ami. Az ilyen országok azonban ritkák, az emberek nagy része kulturálisan sokkal kevésbé nyitott országokban él, tehát a legtöbb meleg kénytelen elnyomni szexualitását, amely így az esetek nagy részében egy lappangó időszak után tör a felszínre. Ez az „egyszer csak rájöttem, hogy meleg vagyok” felismerés egyébként nagyon jellemző az erősen vallásos kultúrákra.

Onnantól kezdve, hogy felfedeztem, mire jó a péniszem a pisilésen kívül, a szexualitás a mindennapi életem részévé vált. Igen, hiszen a nemiség az emberi élet része éppen úgy, mint az evés, a gyaloglás stb., és egy ideálisabb társadalomban ezt mindenki a legnagyobb természetességgel kezeli. Meggyőződésem, hogy sokkal kevesebb problémánk lenne, ha mindenki szabadon meg tudná élni szexualitását – és itt nem csak arra értem, hogy ki hetero-, homo- vagy biszexuális. Sohasem sikerült elfogadnom, hogy miért nem lehet például nevének nevezni a nemi szerveket, miért tabutéma a szex, ugyanakkor miért van az, hogy senki nem találja különösképpen botránynak a “felkoncol”, “kiszúrja a szemét”, “felvágja az ereit” kifejezéseket. Ha ellenben leírom, hogy behatol a farába, elélvez, kinyalja előlről, akkor mindenki egy perverz fiatalembernek tart majd, és megkérdezi magától, hogy ne jelentse-e fel az újságot, hogy ilyen dolgokat publikál! Ugyanakkor a filmek korhatár-besorolásakor is ez a helyzet: az erőszak kamaszkorban már nyugodtan megtekinthető, miközben a szexuális jeleneteket tartalmazó filmek mind a “18 éven felülieknek” kategóriába kerülnek.

Kezdetek óta sikerült természetesnek vennem azt, ami mindenki más számára természetellenes volt. Először a barátaim kérdéseire válaszoltam, most pedig már egy-egy családtagom is bátrabb és kíváncsiabb. Onnantól kezdve, hogy én magam nem csinálom titkot abból, hogy meleg vagyok, és amikor beszélek róla, nem kezdek el halkabban beszélni, ezt a természetesség-érzést közvetítem számukra is. Amikor aztán egy újabb meleggel akadtak össze, már nem is lesznek olyan kíváncsiak, mert hát valóban, mi van ebben annyira érdekes?!

Abban is biztos vagyok, hogy a budapesti melegek, azok, akik a gay-pride-on sokkolják az öreg néniket, pontosan azért ennyire radikálisak, mert ők azok, akik a túlnyomós szelepet kinyitják. Továbbra is nagy a társadalmi zárkózottság a melegekkel szemben, érthető tehát, hogy aki kinyilvánítja homoszexualitását, annak hangosabban kell kiabálnia. Amikor a melegség már nálunk sem lesz téma, nem lesz igazán szükség gay-pride-ra, ha pedig mégis, az csupán egy össznépi buli lesz. Buzikkal és szkinhedekkel! :)

Orosz Norbert

Fotó: Lőrincz Edina

digitális nyomtatás

Fólia vágás plotterrel

nettó 2.900.- HUF/m²-től

Reklámtáblák tervezése és gyártása
Autódekorációk készítése
Világító reklámtáblák

Japán nyomtató, eredeti japán festékekkel
a minőség érdekében.

Akciós ajánlatunk:

Digitális nyomtatás 110 cm szélességben
176 g-os matt fotópapírra
nettó 2.990.- HUF/m²
ajánlatunk 2007 november 30-ig érvényes.

Újdonság

Ingyenes kiszállítás
Budapest területén
nettó 10.000 Ft vásárlás felett
egyéb esetben a szállítás díja: 900 Ft

Kérdéseivel kapcsolatban kérjük vegye fel velünk a kapcsolatot e-mail-ben vagy telefonon.
web: www.jstudio.hu/nyomda e-mail: info@jstudio.hu tel.: 06-30-9244-286
cím: 2030 Érd Riminyáki út 61.

Megjelöltek

Már alkonyodott, amikor a parkolóban helyet találtam. Fázósan öleltem magamra a kabátomat, és si-ettem a fénylő, meleget ígérő épület felé. Lucskos, semmire sem jó idő volt, cseppet sem illett az érkező ünnephez.

Csapzott, sovány, kicsi koldus indult felém, látva, új ember jött, hátha ad valamit. Hang nélkül megállt előttem, mélyen a szemembe nézve elmondott mindent. Azt, hogy fázik és éhes, ha kér, elzavarják, de minden új érkező láttán él benne a remény, hogy hátha...

Mit lehet erre válaszolni? Szeme bizakodón ragyogott ígéretemet hallva, hogy azonnal hozok valami meleg ennivalót, csak várjon meg. Mintha biccentett volna, de lehet, hogy csak képzelődtem.

Az üzlet előterében illatos finomságokat árultak, hurkát is. Bár én nem szeretem a véreshurkát, most mégis azt vettem, remélve, hogy a kinti hideg és a benti éhség ellen talán a legjobb eledel lesz. Várni kellett, mégpedig sokat.

Előttem népes család rendelt, majd egymást túlkibálva újból és újból módosított rendelésén. Végre sorra kerültem. Félttem, hogy nem vár meg védencem, és igazam lett. Nem találtam sehhol. Kérdezősködtem, de senki sem látta. Most mit kezdjek a csomaggal? Be nem vihetem, a kocsim a parkoló másik végében. Csalódottan fordultam segítségért a kürtőskalácsot áruló kislányhoz. Elmondtam, kit keresek és miért. Ismerte. Megígérte, hogy amikor előkerül, átadja neki a csomagot.

A benti tömeg és a pénztár előtti hosszú sor következtében még a szokásosnál is hosszabb ideg tartott a bevásárlás. Kint közben teljesen besötétedett, és én vaksin nézelődtem a fényből kilépve, hátha meglátom védencemet. A kalácsos kislány megismert, és kezembe nyomta a kézbesítetlen csomagot.

Feladtam. Elég volt a péntekből, elég a hidegből és elég mindenből...

Fotó: Szita Gyöngyvér

A szitáló esőben elindultam a kocsim felé. Csalódott voltam. Szerettem volna valami jót tenni, olyan dolgot, amitől nemcsak az lesz boldog egy kis időre, aki kapja, hanem az is, aki adja.

És akkor megláttam! Ott ült, és engem várt. Hitt bennem, hitte, hogy érdemes rám várni, érezte, nem csapom be. Ült a hideg kövön, nem érdekelte vagy már megszokta, hogy az eső védtelen fejére hull, és szégyenkezve rám mosolygott.

Aztán beledugta a fejét a zacskóba, és ki sem vette, míg meg nem ette az utolsó morzsát is.

Elbúcsúztunk. Megkerestem az autómát, és pakolni kezdtem. Beszállásnál pillantottam meg a tócsát, a jelet! Ott volt az első keréken, hogy tudja, hol kell majd találkoznia azzal a szökével, aki ennivalót ígért.

Sági Erzsébet

Sorstávolság

Kedves volt a portás. Sűrűn redőzött homloka alól biztatóan mosolyogtak rám a szemei. Egészen az onkológiáig kísért, mondván, hogy bonyolult az épületek elrendezése, könnyebb neki elkísérni engem, mint elmagyarázni, hogy merre menjek. Búcsúzóul elmondta, hogyha 6 óra után szeretnék hazamenni, azt a főkapun át tehetem meg, mert itt, a teherportánál hatkor lakatot tesznek a vaskapura.

A lapostető épület egy egészen eldugott, bemélyedő zugában hatalmas ajtó áll kitérve. Feltételezhetően az állandó forgalom miatt. Mielőtt belépnek, a falnak támaszkodva gyorsan elfüstölök egy cigit. Közben idegesen kaparászom a falat, ujjaim közt morzsolva a málló habarcsot. Halkan mantrázom. Egy vonatdarabka egészen mélyen a körmöm alá fúródik, és felsérti a bőrt. Kiserken a vérem. Fel sem szisszenek, annál sokkal jobban félek, hogy az ott fájjon. Lábfejemmel a vizes aszfaltra kottázom a feszültséget. El akarok lazulni, rendezni akarom a gondolataimat, ki akarom oldani magamból a félelmet. Kioldani, kioltani, felhígítani. A kurva életbe, mi a szart lehet ilyenkor mondani? Született 1974-ben, az év tizenharmadik napján. Neme nő. A férjének feleség, az anyjának csak gyermek. Nyolc éve a barátom. Vonnegut értelmezésében a karaszom tagja. Metasztázis a nyirokrendszerben. Remeg a kezem. Eltaposom a csikket, de lehajlok érte, mégiscsak egy kórház udvarán vagyok, a kukába dobom. A számban epres rágó gondoskodik a megfelelő pH-értékről. Belépek a szélesre tátott ajtón. Nyirkos félelem izmos ujjai tekerednek a nyakamra.

Egyre jobban szorítják a torkomat, mintha akarnának fojtani. Az adrenalinból teljesen kicserepesedett a szám, kakaóvajjas aja-

kápolóval kezelem. Bent egészen erős fertőtlenítő szag kúszik az orromba. A szűk, zöldre festett folyosó végén jobbra, a közösségi helyiségben, a tévé tetején egy feldíszített karácsonyfa áll. Műfenyő. A nővérek a betegekkel együtt készítették, hogy otthonosabbá tegyék az ünnepeket azoknak, akik nem mehetnek haza. A földszinten nyugalom van. Mindenki néma csendben teszi a dolgát, mint egy jól programozott gép. A nővérszobából halk molyolás hallatszik, halovány mosolynak a szándéka sem bukkan az arcokra. Innen mindenki távol akar maradni. Összekulcsolt ujjak, kézfejen tétovázó kézfejek festenek csendéletet a homogén mozdulatlanságba. A kórterem ajtóit precíz mérnöki munka eredményei, szigorú egymásmellettségben zárva állnak. Mintha be kellene tolokodnod valahová rajtuk, mintha odaát nem látnának szívesen, mintha megzavarnál valamit, valami szigorúan titkos és végtelenül magányos rítust. Néhányan az infúziós állványukra támaszkodva merednek messzire, vagy a bizonytalanba révedő tekintettel várnak a sorukra, várnak a sorukra a kezelő előtt. Ezen a helyen minden kétesélyes. Gondosan felvezetett adat vagy egy kórlapon, olajozott fogaskerekek között zúzódó dióhéj, papír halmazállapotú, csontos ropogás, sikolyod belefulladás a végtelen útvesztőjébe. Nem, már nem is ember vagyok, hanem százaléokban megadott potenciális halálraítélt vagy a siker részarányát növelő statisztikai adat. Közönyben feloldott rutin, milligrammokban adagolják beléd a holnapod.

Az állóablaknál egy meggyötört nő sziluettje kong az épület bal szárnyának végében. Karja behorpadt mellkasán összekulcsolva. Meredten bámul ki az ablakon önnönmaga szobra. A teste áttetsző, mint a zsírpapír. Kérdőjellel görnyedő alakja írásjel egy értelmetlen mondat végén. Vajon mi jár a fejében? Vajon a halálra gondol? Vagy az azon túlra? Hisz valamiben? Ugyan miben hihet? Eszébe jutnak a gyerekei? Meg a férje vagy a szülei? Mire

gondolhat egyáltalán az ember, ha tudja, hogy innen már nincs tovább? Amikor száraz légből szikkadnak az éveken keresztül gondosan megszótt tervek és álmok. Álmok az unokázásról az EU-kompatibilis játszótér homokozójában, álmok a gyerek diplomaosztójáról, a 20. házassági évfordulóról vagy a következő nyaralásról Balatonkenesén. Amikor végtelenül esetlegessé válik a messzi holnap. Ha a hitét már nem tartja meg a múlt emléke. Amikor csak a jelen van, a rothasztó és tehetetlen várakozás. Várás. Minden egyes nap. A nagy büdös semmire. A megsemmisülésre. Hetek, napok, órák. Mennyi még odáig? Csak lenne már túl, csak érne már át. Ott, abban a kórteremben! – mu-

tat kérdésemre a főnövér az egyik zárt ajtóra. Az ajtón 6-os szám, az ajtó előtt megtorpanok. Mellkasnál szorítom a papírtasakot, amiben gyümölcs és gyümölcsle, epres tejszoki, meg néhány magazin lapul. Azt hittem, sokkal frappánsabb vagyok annál, minthogy egy ilyen tipikus kórházlátogatós szeretetsomaggal állítsak be hozzá. Hozzá, ha be mernék végre lépni. De én csak állok az ajtó előtt, csukott szemmel. Beszív-kifúj. Beszív-kifúj. Benyit. Széles mosollyal könnyed gondtalanságot erőltetek az arcra, és magamhoz ölelem. Kipakolom a motyót. Nevetünk. Mindig nevetünk. Én mostanában görcsösen. Hárman vannak az ötágyas szobában. Két öregasszony, meg ő. Gyere, menjünk ki a karácsonyfához, mert a nyanyák mindig hallgatóznak – olvasom a szájáról. Ugyanolyan szélesen gesztikulál, mint máskor. Ketten vagyunk, makacsul húzzuk magunk után az infúziós állványt. Annyira valószínűleg az egész helyzet, egyfolytában azon jár az eszem, hogy a francba kerülünk mi ide? Az infúzió kettőhússzal működik. Ő meg harminckét év gyermeki lelkesedésével magyarázza, hogy milyen frankó digitális kijelzője van, mobiltelefonnal egészen meg lehet bolondítani, meg hogy hangosan csipog, ha teljesen a vénába került egy adag. Ilyen intelligens izé. Napi négy liter méreg, kéthetente. Négy napon keresztül, másodpercenként csepeg belé a remény.

A karácsonyfa izzójának vezetékét bedugom a konnektorba, az asztalnál narancsot hámozunk. Feszengek, próbálja oldani. Nem nézek senkire, órá is csak ritkán. Mint idétlen, fegyelmehetetlen gyerek, babrálok a narancshéjjal. Magam elé meredve figyelem, ahogy újra meg újra kényszeresen belevájom a körmeimet a puha anyagba. A műfenyő alatt, a tévében, sötét kintpáncélt viselő bogarak párzanak. Percekig ugyanaz a monoton csuszatolás. Mosolyog, folyton mosolyog. No para! – mondja, nem lesz semmi tragédia, és elveszi előlem a miszlikbe aprított héjakat. Természetesen kettőnk közül, ahogy az lenni szokott, most is ő az optimistább. Én szorongok, ő meg tele van méltósággal.

Kényszeresen akarom megtörni a csendeket. Nem bambulhatunk el, nem alhatunk el, minden másodpercet ki akarok használni. Ki kell használnunk. Témáztatunk. Meló, magánélet, szabadidő, film, kultúra, könyvek. Minden átlagosan frankó, megvagyok, mondom. Nincs pofám panaszkodni, nincs pofám örömködni sem. Na meg persze mostanában okom sincs rá. Kimérten sorolom a mindennapjaimat. Gutiérrezt olvasok – mondom. Ő meg Para-Kovácsot – mondja.

Elfáradt. Utálok búcsúzni. Most különösen. Zavartan motyogunk valamit az ünnepekről, nem fontos, aztán hosszasan ölelem. A mellkasomon dobog a szíve, a mellkasán dobol az enyém. Időt nyerek. Nem kell a szemébe nézmem, nem kell meglátnom benne a riadalmat, nem kell meglátnia az enyémben azt az örült, torokszorító félelmet, nem kell látnia a könnyeimet. Nem kell. Gondosan visszanyelem. Az öleléséből fordulok az ajtón kívülre. Nem nézünk egymásra, mint egy puha, meleg kendőt, húzom ki tenyeréből az enyémet. Még összeér a mutatójunk, amikor kilépek.

Csak visz a lábad kifelé. Mintha menekülnél a légszomjból, levegő után kutatva. Összezuhanhatsz, de már nincsen hozzá érőd. Képzeld el, hogy üres vagy. Teljesen üres. Nincsenek benned szavak, átszakított, lyukat ütött rajtad a nap. A mélyen tátongó ürbe csak kényelmetlen, szúrós érzések vájják be magukat, mélyre, a zsigereidbe férkőznek. Odakinn áztat az eső. A buszmegállóban állsz megsemmisülten, várod, hogy jöjjön egy járat és hazavigyen. Forró kád vízbe vágysz, megváltásra, vagy arra, hogy valami kimossa belőled a tisztátalan, sötét gondolatokat. Legszívesebben a víz alá buknál, fel akarsz oldódni. De te csak nézed az esőfüggönyt. Ugyanazt az illatot érzed, mint huszonpár évvel ezelőtt, amikor Parádon kimosta a fagyaltot a kezedből. Látod magad gyerekként, szívből neveltél. Apáddal együtt fordítottad a fejedet az ég felé, kitátottad a szádát, és nyelted az esőt.

A másodpercek apró üvegyöngyök. Peregnek. Nincs objektív idő. Nincs privát tér. Emlékezel, arra, ahogy minden egyes szívdobbanás hullámot ver a hasfalára.

Felszállsz a buszra, a sarokba kucorodsz. Orrrodól álladra, álladról öledbe csöpög a víz. Egy angyal bont szárnyat melletted. Puha meleg takaró, összegömbölyödött test és felhúzott térdek. A szavak végén suttogó csend lassan marni kezdi az érfalaidat. A halál nem fáj. Az élet megkínozza a halandót. Az észrevétlenül szövődő kötődésben lehetetlen bármit kimondani. Minden szó csapda. Az érzelmeidről alkotott gondolat csak átsejlik az elméd szövetén, mint szorítókötésen a vér. Nincs választás. Túlélni kell. Túl kell élni. Igazi kamikáze akció.

czébé

Utóirat: Nem sikerült.

- Segíthetek még valamiben? - kérdeztem a kagylótól, miután ismertem megünk szolgáltatásait.

- Igen. Lenne még egy, hogy is mondjam csak, indiszkrétebb kérdésem - mondta a túlvégről egy hang, majd folytatta. - Maga véletlenül nem tartozik kisebbséghez?

- Tessék? Úgy értem, jelentene az ügyvitelben Önnek bármilyen akadályt, ha mégis?

- Na, nem is azért kérdeztem, na, nem vagyok rasszista, vagy ilyesmi, csak tudja elég sok tapasztalatom van má' az életbe', és magának pontosan olyan a hangja, mint a cigányoknak. Tudja, én nem bízom bennük.

Fekete lyukak

Megtörtént. Velem történt meg, múlt hét kedden. Nem vagyok cigány. Ha tudnád, hogy évekkal ezelőtt, felmenőim közt szenvedélyesen kerestem erre utaló vérvonalat, sikertelenül. Jórészt hajdúk, ruszinok és palócok vére zubog ereimben, de a még papíron követhető genealógiám a messzi Pó-síkságig is elvezet. Tudod, meg voltam győződve róla, hogy ez a zsigeri szenvedély és ösztönszerűség, ami cselekvéseimet legtöbbször motiválja, csakis a cigányság évezredes, gazdag, autentikus kultúrájág vezethető vissza. A ritmus, ahogy nyomja bennem sokszor a tam-tamot és hogy valahányszor meghalok a dalt, „ado shavo buzhanglo”, nyugtalan fészkelődik karom, lábam.

Először nem láttam a dühtől. Mert az ereimben buzgálkodó szenvedély, nem csak szeszélyessé, de hirtelenharagúvá is tett. Aztán azon kezdtem gondolkodni, vajon van-e a fenti szóváltásnak bármi köze ahhoz, hogy hosszú hónapok óta zajos a média néhány, romák által elkövetett bűncselekménytől. Még nem beszéltek ki eléggé a 2006-os olaszliszakai lincselést, még nem láttuk elégszer vacsora közben a vérfoltokat a flaszteren, a kisírt gyerekszemeket, a fogatlan igazságtevőket és az igazságtalanság ellen fogadkozókat. Nem is sokkal Olaszliszka után, jött a Blaha Lujza téri bicskás kölyök. És nem csak azért, hogy legyen min homlokráncolva, félelemtől kerekedett szemekkel szörnyülködni Náncsi néninek a kisboltban reggelente. Értem én a kölyköt. Értem a körülményeit is. Ő még nem fogja fel, ésszel fel sem érheti. Aki az utcán nevelkedik, az az utca törvényei szerint él. Kell neki valami, hát azt a maga módján megszerzi, elveszi, mert más esélye nincsen. Ha van, azt senki nem mondja el vagy mutatja meg neki. Nincsenek benne erkölcsi gátak, nincsenek körülötte követendő normák, és nem ismeri a Tízparancsolatot sem. Az orrát sem tudja kifújni, míg egy családsegítő a családlátogatáskor nem ad neki papírsebkendőt és mutatja meg, hogyan kell használni. Tudjuk jól, az értékek közt élő embernek nagyobb esélye van az értékes életre, és arra, hogy ő maga is értékhozóvá váljon. És ha a mondat előtt megváltoztatjuk az előjelet, hát úgy is tudni véljük az igazát. Újabb plecsnik csattannak a flaszterre, újabb stigmákkal terhelődik a cigányság.

Szól a tévé. A kép, amit ma a média mutat a romákról, elég homogén és nagyjából egybeesik a magyarországi cigánysággal kapcsolatos sztereotípiákkal, mutatott rá Bernáth Gábor egy tanulmányában, amelyben a magyar média romaképéről beszél. A három lábon álló skicc, a szegénység, a bűnözés és a kulturális élet objektivitástól mentes bemutatására törekszik, érzelmekkel és indulatokkal apellál, témasztereotípiákkal dolgozik.

A szegyenletes „romaügyeket” a sajtó pattogatja a nép közt, mint egy alaposan meggyúrt takonylabdát. Kedélyt borzol, általánosít, kijelent és nem kérdez. A tényműsorok a felszín kapargatják, a szórakoztató műsorok túlzásokba esnek. A roma láb táncos láb - élet- és közveszélyes kötéltáncot járatnak hát velük egy tabuktól és előítéletektől terhes többségi társadalom porondján.

A magyar társadalom tizennyolc éve tartó átstrukturálódásával könyörtelenül megszületnek az egyén vagy társadalmi csoportok sorsát eldöntő előítéletek és ugyanilyen gyorsan általánossá is válnak. Teljesen új kliséket használunk. Különösen igaz ez Közép-Kelet-Európára, ahol történelmi hagyománya van annak, hogy az egyébként kis nemzetek másban látják meg, egyébként mérhetetlennek vélt, boldogulásuk akadályát.

Megüti a fületem a trolin, mert megfordul a félreinformált, tudatlan ember szájszegletében, zavarja a szememet a weben, mert feltűnik néhány szélsőjobboldali orgánus gyűlölettel bélelt hasábjain, hogy „cigánybűnözésről” beszélünk. Magával a fogalommal több probléma is van. Egyrészt, mint terminológia, meglehetősen sztereotip, előítéletektől terhes. Hangsúlyozatlan marad, hogy a cigányság körében elterjedt vagy elleni bűncselekmények nem etnikai eredetűek, mint azt a kifejezés sugalmazza, hanem egy adott társadalmi réteghez és helyzethez köthetőek. Egy elszegényedő, lecsúszott, szellemileg és fizikailag is eligénytelenített réteghez, amellyel játszadozik a politika.

Másrészt olyat, hogy „cigánybűnözés”, a kriminalisztika sem ismer. A tudományokban még van szemérem. A kilencvenes évek elején bevezették ugyan a társadalmi ítéletek egy megértőbb kategóriáját, a „megélhetési bűnözés” kategóriáját, és ezzel gyorsan meg is terheltek a cigányságot. Ez lett a homlokra ragasztott ezerforintos. A „megjelöltek és megvetettek, ezért ezt azt elnézek neked” szemlélet lett úrrá a nagy kollektív agyon.

E felfogás szerint viszont lennie kell „magyarbűnözésnek”, aztán „VIP bűnözésnek” - mint például a társadalmi mérteket öltő adóeltitkolás -, csak erre még nincs meg a megfelelő terminusz technikusz. De ezzel a gondolattal magunkat kerítjük be, és nem másokat ki.

Ismereteim szerint a marxizmus volt az egyetlen olyan társadalomtudomány, amelyik felismerte és hangoztatta az egyén szociális meghatározottságát, a társadalmi helyzet és a kriminalisztika kontextusát. Talán ez az elmélet nem téved akkor, amikor azt mondja, hogy a társadalmi fejlődés egy bizonyos fokán megszűnik a bűnözés. Mi polgárok, lehetünk annyira idealisták, hogy elfogadjuk ezt az elméletileg egyébként igazolható tételt.

Innen talán el lehetne jutni addig a felismerésig is, hogy az ugyanabban a szociális csapdában vergődő echte magyar réteg reprezentánsai ugyanolyan irritálóan és primitív módon követik el a kerékpár- vagy a „határlapásokat”. A cselekmény társadalom közelsége az értékítéletet alkotók körében azonnal elementárisan hat, mert közvetlenül az egyént érinti. Az én mobiltelefonomat, a szomszéd biciklijét, az anyám pénztárcáját. Szemben egy másfajta, bizonyos intellektualitást feltételező és éppen ezért látens módon működő metódussal, amely szépen csendben elfogyasztja nemzeti létalapunk feltételeit.

Úgy tűnik, a kisstílusú devianciára egy még primitívebb társadalmi reakció a válasz. Mintha nem lenne elégséges nemzeti intelligenciánk ahhoz, hogy meggyőzzük „az ellenünk vétőket.”

Eltitkoltság, hogy a cigányság egy jelentős rétege elindult felfelé, egy másik lényeges hányada viszont abban lett érdekelt, hogy megmaradjon szociális alanyként, a mellé csatlakozó „nemzeti többség” lemaradóival együtt. Cigánybűnözés és romakérdés? Talán, ha lehetne itt ordítani egy nagyot... Hogy: vigyázz, félrevezetnek! A mindenkori politika számára olyan aranytartalék ez, mellyel le lehet váltani egy kormányt, csak ki kell nyitni a kortes beszédekben az eljövendő bőség szaruját.

Nem emlékszem ugyanis olyan vezető politikai rétegre, amelyik azzal állt volna ki a porondra, hogy ebben az országban, az elkövetkezendő négy évben, a keresőképes emberek bérből és munkával elért egyéb jövedelemből, nem pedig megalázó, demoralizáló, újra elosztott pénzekből fognak megélni.

A társadalmi interakció nagy hiányossága, hogy nem beszélünk a tradi-

cionális közösségek felbomlásáról, a kultúraváltási folyamatról, arról, hogy a helyi csoportok megtartó ereje, az etnikai vagy vallási közösségek szétzilálódásával gyakorlatilag teljesen megszűnt. A szégyen fogalmát nem gyakoroljuk eléggé. Az ősi csoportosulások saját normarendszere felszámolódott, az elsődleges kontroll fellazult, és állami felügyelet alá került. A brahiból bűnözés lázadó rítusa megteremtődött, amely tulajdonképpen nem szolgál más célt, mint hogy egy közösség tagjai, adott időpontban megmerítkezzenek a szimbolikus egyenlőség eszméjében.

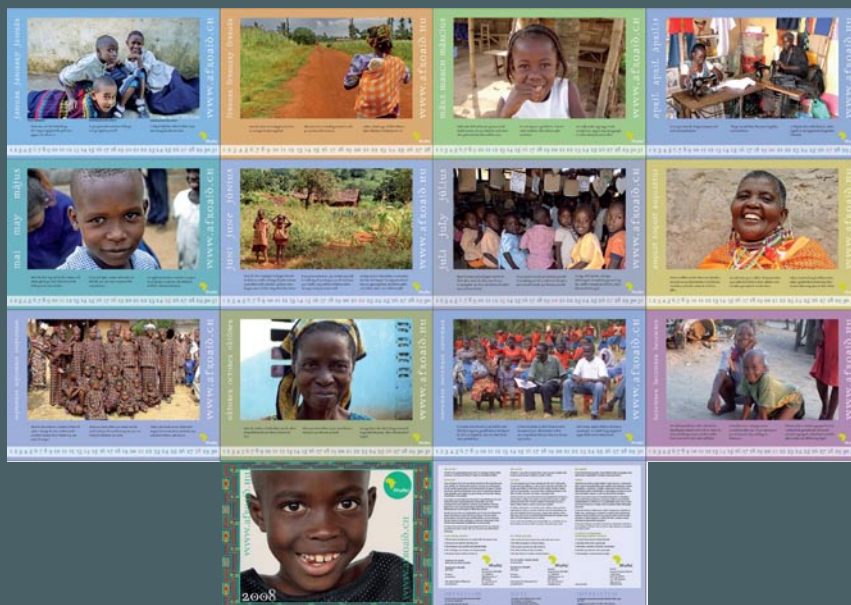
A roma vagy cigány meghatározás túlmutat az etnikai sajátosságokon, archaikus hagyományokon és kulturális viselkedésmintákon, és egy, a magyarországi cigányság körülbelül hatszáz ezres lélekszámánál jóval nagyobb, tömegeket érintő szociológiai, gazdasági és politikai problémákkal találjuk szemben magunkat: a mérhetetlen szegénységgel.

A vasárnapi asztalnál, a munkahelyeken, a kricsmiben, utcán, patikában ma a szájak leginkább arról fecsegnek, hogy minek mennyi az ára, kinek mennyi van és legfőképp ki mennyit lopott. Amit ma demokráciának nevezünk, az valójában multinacionális gazdasági érdekek diktátuma. Világunkat, az egyénig lebontva, a jólét szenvedélye mozgatja. Azt az embert is, aki a „világ vagyonát teszi zsebre”, és azt is, aki kétségbeesetten menekül a szegénység elől. Üres frázisok. Az igazság pedig kimondatlanul ott sunyít a tények és vélemények között, csak nehéz észrevenni, kihántani, kimondani.

Ha másért nem - akár humánumból -, akkor jól felfogott gazdasági érdekből kellene erőfeszítéseket tennünk. Ma a világ egyetlen társadalmában sem engedheti meg magának, hogy több százezer dolgozót kivonjon a termelésből.

De nincs egyetlen olyan ember, aki kinézne az íróasztala mögül és felvállalná a probléma megoldását. Mi pedig fényesre suvickoljuk lelkiismeretünket, minden városban adunk pénzt egy koldusnak, évente odaadjuk a magunk egy százalékát, és minden héten odatesszük a százast a kuka tetejére. Miközben tudjuk, az egészre nem magyarázat, hogy egy mérhetetlenül igazságtalan univerzumban élünk.

czébé

Az Afroaid naptár megvásárlásával az Afroaid Magyarország Közhasznú Egyesület afrikai tevékenységeit támogatod.

Formátum A3 (29x42 cm)
Ara 3500 Ft.
megrendelhető:
info@afroaid.hu
www.afroaid.hu

Csillagmese

Mit látsz, ha esténként merengő pillantást vetsz arra a sok apró kis lámpásra az égen? Ugye, milyen fennkölt érzést nyújt? Szárnyakat kapsz, és eggyé válsz a kozmoszal, a sötétkék ég bársonypalástjába bújsz; a végtelen galaxisok emelnek a sziporkázó csillagok közé, amelyek barát-ságosan rád hunyorítanak.

Hadd mondjak el most egy történetet neked, amit a kósza, hóbortosan édes álomvilág szült, bár mindez a valóságban is megtörténhetett az évszázadok során.

A sápadt nap körül harmadikként keringve, mesébe illő bolygó tekint gőgösen a körülötte baktató halványabb égitestekre. Felszínét hélium borítja, a sűrű gyöngyházködből csak néha villan föl néhány türkiz részecske, amely a hajnal eljöttékor ragyogó kék fényben tündököl. Olyan, akár egy kusza látomás, pedig mindezt a valóság szötte. Lakói szépséges lények, élőhelyük a bolygó nagy részét beborító héliumóceán. Talán el sem hiszed, de az ezer színben pompázó bolygó szomszéd-ságában, a rendszer negyedik bolygójaként egy sötétlen vörösölő égitest rója köreit. Ennek felszínére sosem hatol fény. Olyan ez a sötét folt, mint egy fekete lyuk, amely a világossággal táplálkozik. Első látásra kietlen-nek tűnik a kaosz bolygója, hiszen fény nélkül nincs élet sem – mondhatnád. De nem egészen így van. A bolygó lakói a vérszomjas gedrák, akik hihetetlenül fejlett technológiával rendelkeznek. Ezt a tudományt azonban a pusztítás tökéletesítésére fejlesztették, és fejlesztik ma is. Társadalmuk ennek megfelelően épül föl. Nincsenek kenetteljes gondolatok szőnyegén szárnyaló írók, merengő költők, a zene hol lágy, hol viharos ütemei sem színesítik életüket. Csak katonák, kereskedők és politikusok élnek ott.

A két szomszéd örök idők óta harcban áll egymással. A gnómok támadását a kék bolygó lakóinak pajzsrendszere sikeresen visszafordította eddig, így minden csapás a gedrák förtelmes világát sújtja. Hogy tanul-tak-e a kudarcokból? Aligha. Létük egyetlen célja a hódítás, a letarolás, a felszámolás. Végző céljuk a galaxis, de ahhoz le kell igázniuk a kék bolygót.

Eltelt több száz galaktikus év a háború kezdete óta. A vérengző gedrák bolygójának felszínén a hullahegyek lábát vértengerek mossák, miközben kukacok milliói lakmároznak a könnyű prédából. Iszonyú bűz terjeng, de a gedrák szervezete ellenáll a baktériumoknak, akárcsak valamennyi járválynak. Vezérük, Zakar, a halottak ellenére sem tesz le tervéről, miszerint egy napon végleg rabigába dönti a szomszéd bolygót, és ebből a csodaszép égitestből is fényfaló szörnyet varázsol.

A türkiz planéta vezetője, Ira, komolyan aggódik. Készleteik jócskán megfogyatkoztak, már a bolygóközi vándorlást latolgatják. Sőt, a helyzet egyre aggasztóbb: a jól értesültek mostanában valamilyen gedra csodafegyverről suttognak.

A vörös bolygón javában folyik a tanácskozás. Az undorító gnómok förtelmes kacajra fakadtak, hiszen a győzelem a küszöbön áll, mégpedig a legújabb bolygóközi nehéztüzérségi fegyver bevetése által, amelynek láncreaktor a neve. Zakar hangja csikorogva gördül végig a hagymázás sötétségben.

– Ezennel eljött a leszámolás ideje! Fegyverünk megsemmisíti a kék bolygó összes élőlényét! A sötétség végre uralkodni fog!

– Koordinátákat beállítani! Visszaszámlálás!

A halálbolygón egy pillanatra megmerevedik minden. Hatalmas rázkódás, a hullahegyek ingatag része az alvadt vér tengerébe csúszik. A féregjáratok nagy része beomlik, maga alá temetve az ördögfajzatok számos csoportját.

– Ha ezeket kicsináltuk, a többi gyerekjáték lesz! – hahotázik Zakar, a galaxisra mutatva – Miénk az egész világűr! Senki nem állhat ellen a gedrák dicsőséges népének!

Az óriási nekroképernyőn jól látszik a kék bolygó felé kúszó, döglégy-rajhoz hasonló részecsketömeg. Lassan körülfolylja, beborítja, ahogy a pók szövi körbe élve áldozatát.

Hirtelen meglepő dolog történik. Ahelyett, hogy a türkiz planéta fényei kialudnának, rettentő kisülések, gigantikus villanások törnek meg a felhőket, s mintegy varázsütésre, a pusztító részecskefelhő tágulni kezd, gyűrűje megszakad. Hosszan elnyúlva, először lassú ütemben, majd véstesen gyorsulva áramlik vissza a vörös bolygó felé.

Zakar hitetlenkedve mered a képernyőre. Testnyílásaiból a félelem és a vak düh váladékkeveréke spriccel szertesztét.

– Mi ez? – hörög a méregtől fortyogva – Mi történik? Azt mondtátok, hogy a pajzsrendszerük hatástalan az új fegyverünk ellen...

De már nincs ideje befejezni a mondatot. A visszafordított raj első hulláma eléri a bolygót. Hatalmas rengéshullámokat kelt, összeomlasztva mindent, ami az első kilövésakor épségben maradt. Beindul a láncreakció, amely a gedrák bolygóján található összes szerves anyagot közön-séges homokká alakítja. Vörös homokká...

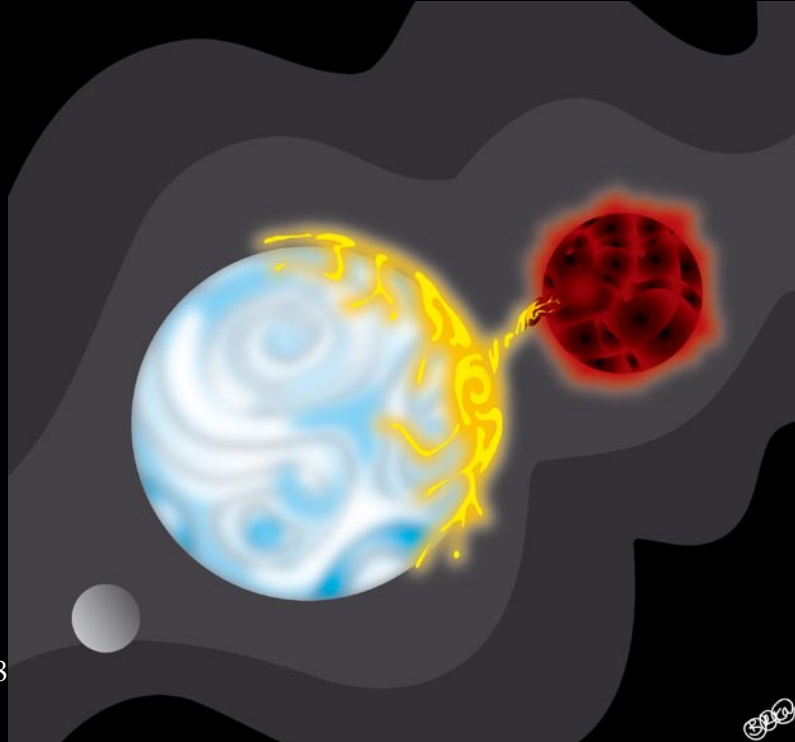
Ira és népe nagy árat fizetett a győzelemért. A kék bolygó lakói az óriási mentális pajzs megteremtését nem élték túl. Az intenzív energiamezők által gerjesztett reakciók miatt a héliumóceánok elpárologtak, élőlényei csodálatos, de halott kristályokká váltak. Manapság gyémántoknak hívják őket.

Eltelt újabb ezer év. A galaxis népei nem ismerik a háborút. A világbéke eszméi túlszárnyalták az értelmetlen, komisz öldöklést. Újra a fény lett az úr, vidámságot és békét hintve a planétákra. Nincs több fénynyelő égitest, a legendás végső összecsapás során a gedrák bolygójának félel-metes szfumatója* megszűnt létezni.

A bolygóközi klubban javában folyt a mulatság. A galaxis valamennyi fura szerzete ide gyűlt össze, a főhadiszállásra. Nyálkás óriások és apró mangalorok tárgyaltak egymással. Az acélfalak a galaxis népeinek összes titkát azonnal elraktározta mikroszipes agyukba. Az egyik csip azonban most életre kelt, és rögzítés helyett üzenetet küldött készítőjének: „a Biztonsági Főprogram utasítására most teljes egészében továbbítom a Sol negyedik, a helyiek által Földnek nevezett bolygó két lakójának párbeszédét, amely egy US Force-nak nevezett szervezet, Final Annihilator (Végző Megsemmisítő) néven ismert, bolygópusztító fegy-verének megalkotásáról szól. Letöltés indul...”

Farkas Renáta

* árny, árnyék

Egyedül az Olümposzon

Europé és Zeusz megismerkedésük 2008. évfordulóját ünnepelendő hatalmas lakomát ültek az Olümposzon. A főisten legelegánsabb villámöltönyét viselte, hölgyén pedig éjszakai égboltot mintázó miniruha ragyogott.

A menü magáért beszélt: a séf ajánlata aznap este manna és hozzá némi fűszeres ambrózia volt, amit az ifjú szerelmesek egy-egy pohárka isteni nedűvel, azaz egri bikavérrel öblíthettek le. Minden tökéletesnek indult.

Ám Europé némileg csalódottan mozgolódott székén a vacsora végeztével. Amit ő ettől az estétől várt, nem mind teljesült.

– Zeusz... – kezdte, de a főisten nem hagyta szóhoz jutni.

– Várd meg, amíg befejezem. Köszönöm. Tehát az arabokat nem lenne jó ötlet bevenni. Szerintem neked sem érné meg – gyözködté Europét.

– Itt nem arról van szó, hogy megéri-e vagy sem, itt a régi hagyományokról van szó és a haladás szükségességéről. Kultúrák találkozásáról. Apropos, találkozás...

– De te nem érzed úgy, hogy ideje lenne meghúzni a határokat? – szónokolt tovább Zeusz.

– Dehogynem... – sóhajtotta Europé.

– Akkor ugye nem kerülnek be? – kérdezte gyanakvóan Zeusz.

– Ha te nem akarsz, akkor természetesen nem – egyezett bele Europé, ám az este további részében fanyar arckifejezéssel, fejét lehajtva ült, s közben a poharát táncoltatta.

A vacsorát csodálatos és fásasztó éjszaka követte, de Europé nem felejtette el a beszélgetésüket. Hajnaltájt, amikor a férfi végre elaludt, a nő felkelt az ágyból, és átkutatta a villámöltöny zsebeit.

– Üresek – állapította meg. Dühében papírt és ceruzát vett elő, s amikor Zeusz felébredt az üres lakásban, a következő üzenetet olvashatta:

Nincs gyűrű – nincs kötöttség.
Nehéz ügy, de elviselem.

XXX

Europé

U. i.: Törökök, és nem arabok. Beveszem őket. Jó szórakozást egyedül az Olümposzon!

Illusztráció: Szabó Borka

Képregény: Szabó Borka

Beke Péter

Farkas Renáta

A fotók
megrendelhetők
a mentropia.
foto@gmail.com
e-mail címen.

Beke Péter

Lőrinc Edina

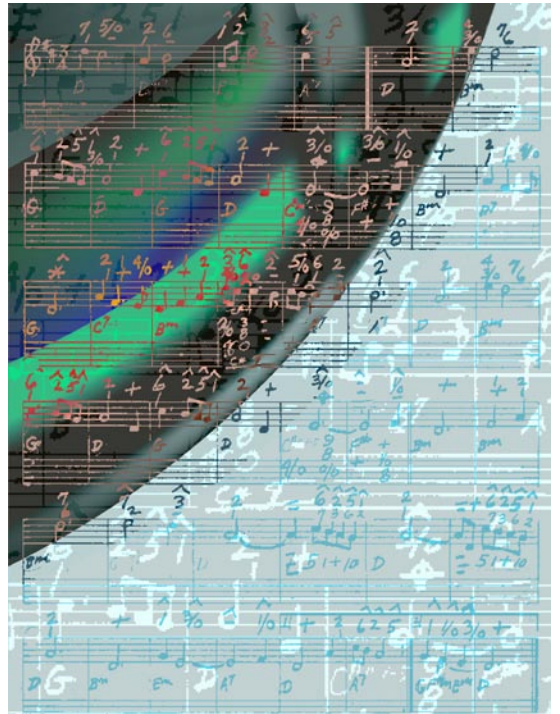
Gubis Mariann

Gubis Mariann

Gubis Mariann

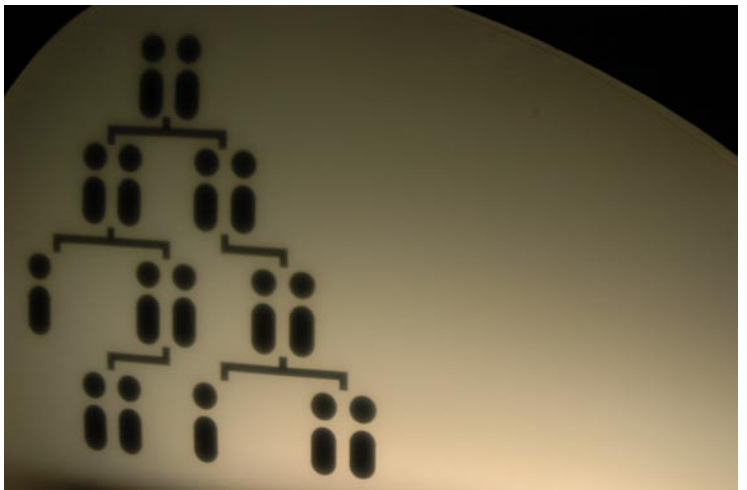

Sós Rita

Gubis Mariann

Gubis Mariann

Mentrópia Szerkesztőség

Cím: 1011 Budapest, Mária tér 4.
Telefon: 06-70-325-9451

Főszerkesztő: Sablik Henrik
Főszerkesztő-helyettes: Szabó Borka
Sajtókapcsolat: Fejér Bálint
Mechanika: Czifra Bogi
Promóciós vezető: Ámann Richárd
Koordinátor-tanácsadó: Lőrincz Edina

Rovatvezetők:

Angi Orsolya Beáta (Tükörcép),
Dobos Mónika (Fitt kultúra),
Orosz Norbert (Bulvárblokk),
Páll Zoltán (Önműködő irodalom),
Szukics Marietta (Tan-mese)

Alkotók:

Áder Tímea, Ámann Richárd, Angi Orsolya
Beáta, Bartha Bálint, Czifra Bogi,
Dobos Mónika, Farkas Renáta,
Gáspár Ildikó, Iványi Zsófi, Kiss Andrea,
Molnár Péter, Páll Zoltán, Sági Erzsébet,
Szabó Borka, Szukics Marietta,
Ternák Tünde, Váczy Anikó

Állandó vendég alkotók:

Raffai Péter, Reich Károly,
Váczy Jépont Tamás, Vilisics Ferenc

Arculat: Kellényi Kata

Vezető fotós: Gubis Mariann

Fotósok: Beke Péter, Farkas Renáta,
Fejér Bálint, Kiss Andrea, Lőrincz Edina,
Sántha Krisztina

Vezető grafikus: Szabó Borka

Grafikusok: Beke Péter, Duba Richárd,
Sántha Krisztina, Sós Rita

Vezető korrektor: Szabó Borka

Korrektorok: Gáspár Ildikó, Lőrincz Edina,
Váczy Ludmilla

Webmester: Kalvach Arnold

MENTRÓPIA az állampolgár lapja

kéthetente megjelenő, elektronikus
kiadvány

ISSN 1789-4913

Honlap:

www.mentropia.hu

Hivatalos archívum: epa.oszk.hu

**Kiadja a Mentrópia
Kulturális Közhasznú Egyesület**
Alapítva 2007-ben

Cím: 1191 Budapest, Kisfaludy u. 26.

Adószám: 18262720-1-43

Bankszámlaszám:
0000-000000-0000-0000

Elnök: Sablik Henrik
sablik@mentropia.hu

Alelnök: Kellényi Kata
kellkata@gmail.com

Titkár: Szabó Borka
szabo.borka@mentropia.hu

Kapcsolat:

kozpont@mentropia.hu

**Olvasó-munkatársaink
a mentropia.zsak@gmail.com e-mailcímre
küldhetik el alkotásaikat.**

Bármilyen probléma, jogsértés esetén
kérjük Olvasóinkat, értesítsenek minket,
hogy korrigálhassuk hibánkat!